

รวมบทความอุทธรณ์จากคดีปกครอง เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ : พฤติการณ์กระทำผิดวินัย

พฤติการณ์หรือการกระ

รวมบทความ อุทธรณ์จากคดีปกครอง เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ : พฤติการณ์การกระทำผิดวินัย

กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร

สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักจัดพิมพ์และเอกสาร สำนักงานศาลปกครอง

รวมบทความอุทาหรณ์จากคดีปกครอง
เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ :
พฤติการณ์การกระทำผิดวินัย

- : ทุจริตสวมบัตรประชาชน ผิดวินัยร้ายแรง
โทษไล่ออกจากราชการ !!
- : เจ้าหน้าที่นำเงินราชการพักในบัญชีส่วนตัว ...
ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !
- : ผู้ใหญ่บ้าน ... เก็บดอกเบี้ยกองทุนไว้กับตน
และเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โครงการ ...
ผิดวินัยร้ายแรง !!
- : ปฏิบัติหน้าที่โดยพลการ : พฤติการณ์ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !!
- : มีพฤติกรรมฉ้อฉล ... แม้ไม่มีพยานหลักฐานชัดเจน
ผิดวินัยร้ายแรงครับ !
- : ไม่รักษา “เกียรติและวินัย” ก็อาจเป็นเหตุให้
ถูกออกจากราชการได้

ฯลฯ

สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

รวมบทความอุทธรณ์จากคดีปกครอง
เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ :
พฤติการณ์การกระทำผิดวินัย

โดย สำนักวิจัยและวิชาการ

สำนักงานศาลปกครอง

สงวนลิขสิทธิ์

จัดทำโดย :

สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร

อาคารศาลปกครอง เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑ สายด่วน ๑๓๕๕

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๔๕

<http://www.admincourt.go.th>

คำนำ

สำนักงานศาลปกครอง โดยสำนักวิจัยและวิชาการ ได้จัดทำ
อุทธรณ์จากคดีปกครองจากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่วาง
หลักกฎหมายปกครองและบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีและเรียบร้อย
เป็นเรื่องราวที่สามารถศึกษาทำความเข้าใจได้ง่าย เพื่อเผยแพร่ใน
สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

สำนักงานศาลปกครองเห็นว่า อุทธรณ์จากคดีปกครองดังกล่าว
เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จึงได้คัดเลือกมารวบรวม
จัดทำเป็นเอกสารวิชาการแบบแยกประเภทเรื่อง โดยฉบับนี้ได้คัดเลือก
เฉพาะคดีพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย จัดทำเป็น
เอกสารวิชาการ รวบรวมความอุทธรณ์จากคดีปกครอง เรื่อง
คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ : พฤติการณ์การกระทำผิดวินัย
โดยสรุปพฤติการณ์การกระทำ หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานการปฏิบัติ
ราชการกำกับไว้ในบทความแต่ละเรื่อง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ
หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้สนใจ อันเป็นการสะท้อนถึง
พฤติการณ์หรือการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการ
และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย
และการบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลต่อไป

จึงหวังว่าเอกสารวิชาการ รวบรวมความอุทธรณ์จากคดีปกครอง
เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ : พฤติการณ์การกระทำผิด
วินัย ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของเจ้าหน้าที่
ของรัฐต่อไป

(นายอติโชค ผลดี)

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่องที่	ชื่อเรื่อง	หน้า
-----------	------------	------

หมวดที่ ๑ วินัยร้ายแรง

การกระทำ : ถิอว่าทุจริตต่อหน้าที่

๑.	“ข้าราชการเรียกรับเงินจากราษฎร ... ไม่มีเหตุอันควรลดหย่อนโทษ !”	๑
๒.	ข้าราชการ “คืนเงิน” ที่ “เรียกรับ” ไปแล้ว ... ความผิดสำเร็จไม่ใช่เหตุผลหย่อนโทษ !	๕
๓.	ทุจริตสวมบัตรประชาชน ผิดวินัยร้ายแรง โทษไล่ออกจากราชการ !!	๙
๔.	จัดหาพัสดุโดยทุจริต ... ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !	๑๕
๕.	เป็นวิทยากรบรรยาย ... แต่อาศัยโอกาส ... ! ทำ “ทุจริต”	๒๒
๖.	เจ้าหน้าที่นำเงินราชการพักในบัญชีส่วนตัว ... ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !	๓๑
๗.	ผู้ใหญ่บ้าน “รับรองข้อมูลความเสียหาย เป็นเท็จ” ... ผิดวินัยร้ายแรงนะครับ !!	๓๗
๘.	คำสั่งลงโทษทางวินัยตามมติขี้มูลของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ... อุทธรณ์ได้เพียงใด และฟ้องศาลปกครองได้หรือไม่ ?	๔๑

เรื่องที	ชื่อเรื่อง	หน้า
<u>การกระทำ : ถือว่าไม่รักษาชื่อเสียง และเกียรติศักดิ์ (กระทำในฐานะอื่น)</u>		
๙.	หลอกให้ประชาชนหลงเชื่อ (โดยไม่สุจริต) ... ผิดวินัยอย่างร้ายแรง	๔๖
๑๐.	ผู้ใหญ่บ้าน ... เก็บดอกเบี้ยยกองทุนไว้กับตน และเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โครงการ ... ผิดวินัยร้ายแรง !!	๕๐
<u>การกระทำ : ถือว่าไม่รักษาระเบียบวินัย ของทางราชการ</u>		
๑๑.	ถูกปลด ... เพราะละทิ้งหน้าที่เกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันควร !	๕๕
๑๒.	ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันสิบห้าวัน : เหตุผลอันสมควรและการนับระยะเวลา รวมวันหยุดราชการ !	๖๐
๑๓.	ปฏิบัติหน้าที่โดยพลการ : พฤติการณ์ผิดวินัย อย่างร้ายแรง !!	๖๗
๑๔.	“เจ้าหน้าที่ศาล” ส่งหมายไม่ถึงผู้รับ ... ผิดวินัย ร้ายแรง ?	๗๕
<u>การกระทำ : ถือว่าไม่เหมาะสมในทางเพศ และชู้สาว</u>		
๑๕.	มีพฤติกรรมฉันทชู้สาว ... แม่ไม่มีพยานหลักฐาน ชัดเจน ผิดวินัยร้ายแรงครับ !	๘๒

เรื่องที่	ชื่อเรื่อง	หน้า
๑๖.	ทำหญิงอื่นท้องและให้ทำแท้ง ... มีคำสั่ง ให้ปลดออก ถือเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม	๘๖
๑๗.	ครูพาศิษย์สาวเข้าโรงแรม ... โทษถึงออก จากราชการได้	๙๒
๑๘.	ใช้อุปกรณ์สำนักงานถ่ายภาพลามก ... เมื่อภาพหลุดไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบอย่างร้ายแรง	๙๗
หมวดที่ ๒ ออกจากราชการ เพราะมีมลทินมัวหมอง		
๑๙.	ไม่รักษา “เกียรติและวินัย” ก็อาจเป็นเหตุ ให้ถูกออกจากราชการได้	๑๐๒
หมวดที่ ๓ วินัยไม่ร้ายแรง		
๒๐.	แค่เพียงลวนลามด้วยวาจา ... ถือว่าไม่รักษา ชื่อเสียงเกียรติศักดิ์ข้าราชการ	๑๑๑
๒๑.	การลงโทษทางวินัย ต้องเหมาะสมกับพฤติการณ์ กระทำผิด !!	๑๑๘
๒๒.	ช่วยเจรจาไกล่เกลี่ยค่าเสียหายโดยไม่ลงบันทึก ประจำวัน ... ได้หรือไม่ !	๑๒๓

เรื่องที่ ๑

“ข้าราชการเรียกรับเงินจากราษฎร ...
ไม่มีเหตุอันควรลดหย่อนโทษ !”

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๗/๒๕๕๘

พฤติการณ์การกระทำ

☞ ข้าราชการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันเข้ารับราชการ ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นค่าวิ่งเต้นช่วยเหลือในการสอบ เข้าทำงานในหน่วยงานที่ตนไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง

☞ เมื่อมีการร้องเรียนจึงคืนเงินให้แก่ผู้สมัครสอบจนครบถ้วน

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ การอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนเรียกรับเงินจาก ผู้สมัครสอบเพื่อเป็นค่าวิ่งเต้นให้ได้รับราชการในหน่วยงานอื่น เป็น การแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ถือเป็น ผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและความร้ายแรงอยู่ในระดับเดียวกับ การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แม้จะมีการคืนเงินที่เรียกรับมาจนครบ จำนวนแล้วก็ตาม ก็ไม่อาจลบล้างความผิดที่ตนได้กระทำสำเร็จ ไปแล้วได้ และแม้จะรับราชการมานาน มีความดี ความชอบ และ ไม่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อน ก็ไม่เป็นเหตุให้ลดหย่อนโทษจากไล่ออก ให้เป็นปลดออกจากราชการได้

**“ข้าราชการเรียกรับเงินจากราษฎร ...
ไม่มีเหตุอันควรลดหย่อนโทษ !”**

คดีปกครองนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการของข้าราชการที่มีพฤติการณ์เรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบเข้ารับราชการเป็นค่าวิ่งเต้นช่วยเหลือในการสอบ

แต่การที่ข้าราชการดังกล่าวได้คืนเงินให้ผู้สมัครสอบที่เรียกรับมาจนครบถ้วนแล้ว และไม่เคยมีประวัติกระทำผิดวินัยมาก่อน หรือได้รับราชการมานานและทำคุณประโยชน์ให้ทางราชการนั้น จะถือเป็นเหตุลดหย่อนโทษหรือไม่

ข้อเท็จจริงในคดีคือ ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการถูกกล่าวหาว่า ได้ร่วมกับสามีใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบเพื่อบรรจุเป็นพนักงาน อบต. แต่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นการกู้ยืมเงินกันเพื่อลงทุนทำการค้าข้าวสารโดยมีการทำสัญญาคู่กันไว้ ต่อมาคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้พิจารณาและมีความเห็นเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิบดีกรมการปกครอง) ว่าเป็นพฤติการณ์แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้ ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ภายหลังผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกรัฐมนตรี) มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของ ก.พ. จึงฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่ง โดยเห็นว่าคำสั่งให้ไล่ออกเป็นการใช้ดุลพินิจหนักกว่าพฤติการณ์ที่กระทำ เพราะได้คืนเงินครบถ้วนแล้ว

ตนไม่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อน และปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความดี ความรับผิดชอบมาตลอด จึงควรลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ

ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี ถือเป็นเหตุอันควรลดหย่อนโทษให้เป็นปลดออกจากราชการหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการมาเป็นระยะเวลาาน ย่อมรู้ดีว่าการเรียกและรับเงินจากผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับราชการเพื่อเป็นค่าวิ่งเต้นให้ได้เข้ารับราชการ เป็นเรื่องที่ไม่ควรปฏิบัติ พฤติการณ์จึงถือเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงของทางราชการ ซึ่งแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าได้คืนเงินให้แก่ผู้ร้องเรียนแล้วก็ตาม ก็ไม่อาจลบล้างความผิดที่ตนได้กระทำสำเร็จไปแล้วได้ การรับราชการมานาน มีความดีความชอบ และไม่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อน ก็ไม่อาจใช้เป็นเหตุในการลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการได้เช่นกัน อีกทั้งได้มีมติ ก.พ. ตามหนังสือเวียนลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ กรณีการลงโทษข้าราชการที่เรียกจ่ายเงินจากราชการเพื่อฝากเข้าทำงานในหน่วยงานที่ตนไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และความร้ายแรงแห่งกรณีอยู่ในระดับเดียวกับกรณีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ และเหตุอันควรปราณีใด ๆ ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ

ดังนั้น คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงเหมาะสมแล้ว
(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๗/๒๕๕๘)

คดีนี้ถือเป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับข้าราชการที่ต้องรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด การอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนเรียกรับเงินจากราษฎร ถือเป็น การประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และความร้ายแรงอยู่ในระดับเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แม้จะมีการคืนเงินที่เรียกรับมาครบตามจำนวนแล้ว หรือแม้มีเหตุอันควรปราณีใด ๆ ก็ไม่สามารถนำมาเป็นเหตุผลโทษเป็นปลดออกจากราชการได้

เรื่องที่ ๒

ข้าราชการ “คืนเงิน” ที่ “เรียกรับ” ไปแล้ว ...
 ความผิดสำเร็จไม่ใช่เหตุผลหย่อนโทษ !

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๗๓/๒๕๖๑

พฤติการณ์การกระทำ

☞ ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือกเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบและนำแบบคำถามไปให้ผู้เข้าสอบ และบอกคำเฉลยข้อสอบก่อนเข้าห้องสอบและในขณะที่สอบ

☞ พยานหลักฐานรับฟังได้ว่าข้าราชการมีพฤติการณ์ตามที่ถูกร้องเรียนจริง

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือกกระทำการทุจริตในการดำเนินการสอบ ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้จะคืนเงินแล้วก็ไม่เป็นเหตุผลหย่อนโทษ เพราะการกระทำ ความผิดได้สำเร็จแล้ว

☞ การเรียกรับเงินไม่จำเป็นว่าจะต้องเกิดขึ้นก่อนสอบ โดยอาจเกิดขึ้นหลังสอบแต่ก่อนที่มีประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือกก็ได้

☞ จำนวนเงินที่เรียกรับไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ถือว่าเป็นการกระทำโดยทุจริตแล้ว

**ข้าราชการ “คืนเงิน” ที่ “เรียกรับ” ไปแล้ว ...
ความผิดสำเร็จไม่ใช่เหตุผลหย่อนโทษ !**

ข้าราชการที่มีพฤติกรรม การ “เรียกรับเงิน” โดยอาศัยอำนาจหรือหน้าที่ในตำแหน่งราชการ ถ้าต่อมาได้คืนเงินให้กับผู้ถูกเรียกไปแล้ว ... จะถือเป็นการประพฤติก้าวอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยร้ายแรงหรือไม่ ?

ข้อพิพาทในคดีนี้ เป็นเรื่องของข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ ถูกร้องเรียน (โดยผู้ถูกเรียกรับเงิน) ว่าก่อนและหลังการสอบได้เรียกรับเงินจากผู้เข้าสอบ (รวมทั้งผู้ร้องเรียน) และได้ให้ข้อสอบและบอกค่าเฉลยข้อสอบให้แก่ผู้สมัครสอบคัดเลือกหลายราย

พยานหลักฐานจากการสอบสวนข้อเท็จจริงและการสอบสวนทางวินัย ฟังได้ว่าข้าราชการผู้นี้มีพฤติการณ์ตามที่ถูกร้องเรียน ... ผู้มีอำนาจจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ...

ข้าราชการดังกล่าว (ผู้ฟ้องคดี) เห็นว่า คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้มีการเพิกถอนคำสั่งไล่ออกจากราชการ โดยกล่าวอ้างว่าไม่ได้มีเจตนาในการเรียกรับเงิน เพียงแต่เป็นการพูดล้อเล่น ทั้งเป็นเงินจำนวนเล็กน้อยเพียง ๕,๐๐๐ บาท และในห้องสอบมีกรรมการหลายคนจึงไม่สามารถบอกค่าเฉลยข้อสอบได้ นอกจากนี้ได้โอนเงินคืนแล้วแต่เพื่อชำระหนี้...

ข้อกล่าวอ้างฟังได้หรือไม่ ?

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือกฯ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ดำเนินการสอบคัดเลือก โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ **และเมื่อพิจารณาจากถ้อยคำพยาน**จากการสอบสวนทางวินัย พยานทุกคนล้วนเป็นประจักษ์พยาน ซึ่งเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองและให้การสอดคล้องต้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบและนำแบบคำถามไปให้ผู้เข้าสอบและบอกคำตอบข้อสอบก่อนเข้าห้องสอบและในขณะที่สอบเมื่อพยานไม่มีเหตุโกรธแค้นหรือโกรธเคืองกันมาก่อน ไม่ปรากฏว่าถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อให้ถ้อยคำปกป้องปราศรัยผู้ฟ้องคดี อีกทั้งผู้ฟ้องคดีให้การขัดแย้งกันเกี่ยวกับเหตุผลของการโอนเงินคืนว่าเป็นการจ่ายเพื่อเป็นค่าน้ำมันจึงไม่มีน้ำหนักรับฟังได้ พฤติการณ์จึงเป็นการกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่อร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนั้น คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ ศาลปกครองสูงสุดยังได้วางหลักการสำคัญเพื่อเป็นแนวทางประกอบการใช้ดุลพินิจไว้ว่า (๑) แม้ข้าราชการที่เรียกรับเงินจะคืนเงินให้แก่ผู้ถูกเรียกรับเงินแล้วก็ไม่มีความผิดอันควรลดหย่อนโทษ เพราะการกระทำได้เสร็จสิ้นเป็นความผิดแล้ว (๒) การเรียกรับเงินไม่จำเป็นว่าจะเกิดขึ้นก่อนสอบ แต่อาจเกิดขึ้นหลังการสอบแต่ก่อนที่ จะมีการประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือกได้ (๓) จำนวนเงินจะมากหรือน้อยก็ถือเป็น การกระทำโดยทุจริต (๔) ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการผู้เรียกรับเงินมิใช่ข้อสาระสำคัญ

คดีนี้จึงถือเป็นบรรทัดฐานให้ข้าราชการทุกคนจะต้องรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนเอง ปฏิบัติหน้าที่ด้วย

ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย
อีกทั้งประชาชนผู้ที่ติดต่อบริการไม่ว่าด้วยเรื่องใด จะต้องไม่สนับสนุน
ให้ข้าราชการกระทำผิดวินัยด้วยการให้ผลประโยชน์ใด ๆ โดยมิชอบ
ด้วยเช่นกัน (ผู้สนใจสามารถอ่านได้จากคำพิพากษาศาลปกครอง
สูงสุดที่ อ. ๓๗๓/๒๕๖๑)

เรื่องที่ ๓

ทุจริตสวมบัตรประชาชน ผิดวินัยร้ายแรง
โทษไล่ออกจากราชการ !!

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๑๗/๒๕๖๐

พฤติการณ์การกระทำ

☞ เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้อนุมัติจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนปฏิบัติหน้าที่โดยฝ่าฝืนระเบียบ เป็นเหตุให้บุคคลซึ่งไม่ทราบชื่อสกุลและสัญชาติสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคนไทย

☞ มีข้อมูลจากระบบคอมพิวเตอร์ว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นผู้รับคำขอและดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งอนุญาตโดยมีบันทึกว่าผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รับรองแต่ไม่ปรากฏลายมือชื่อของผู้ใหญ่บ้าน และต่อมาผู้ใหญ่บ้านให้การว่าไม่เคยรับรอง รวมทั้งไม่มีสูติบัตรหรือเอกสารหลักฐานอื่นแนบติดคำร้อง

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ เจ้าหน้าที่อาศัยโอกาสที่ตนมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือปฏิบัติหน้าที่โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายและระเบียบที่กำหนด เพื่อให้ตนเองหรือบุคคลอื่นได้ซึ่งประโยชน์ที่มิควรได้ ถือเป็นทุจริตต่อหน้าที่ ข้อโต้แย้งที่ว่าผู้ลักลอบใช้รหัสคอมพิวเตอร์ของตนโดยยอมรับว่าได้เคยบอกรหัสของตนเองให้ผู้อื่นใช้งานนั้น จึงยอมต้องรับผิดชอบในกรณีมีการนำรหัสไปใช้โดยไม่ชอบ และข้อโต้แย้งที่ว่ามีการปลอมลายมือชื่อ ก็ไม่ปรากฏว่าเคยมีการรายงานต่อหัวหน้าฝ่ายทะเบียน กรณีจึงไม่มีน้ำหนักรับฟังได้

**ทฤษฎีสวมบัตรประชาชน ผิดวินัยร้ายแรง
โทษไล่ออกจากราชการ !!**

ปัจจุบัน “บัตรประจำตัวประชาชน” หรือ “บัตรประชาชน” ถือเป็นเอกสารสำคัญที่เจ้าของบัตรต้องพกไว้ติดตัว เพื่อการ “ยืนยันตัวตน” หรือ ใช้เป็น “หลักฐาน” ในการทำธุรกรรมต่าง ๆ

แม้ในอนาคตอันใกล้อาจไม่มีความจำเป็นต้องใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเป็น “หลักฐาน” ในการติดต่อราชการ ตามนโยบาย Thailand ๔.๐ ของรัฐบาลที่จะให้ยกเลิกการใช้สำเนาบัตรประชาชน และให้เปิดใช้แอปพลิเคชันบอกข้อมูลบริการแทน ภายในเดือน ส.ค. ๒๕๖๑ ก็ตาม

แต่ความสำคัญของการมีบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อยืนยันตัวตนสำหรับคนไทยก็ได้ลดลงไปแม้แต่น้อย

อันที่จริง...การยืนยันตัวตนของคนไทยมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ... โดยวิธี “การสักข้อมือ” เพื่อบอกสังกัดมูลนายของไพร่ แต่ถูกยกเลิกไปในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมา รัฐบาลในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีการตรากฎหมายบัตรประจำตัวประชาชนขึ้นใช้เป็นครั้งแรก เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พุทธศักราช ๒๔๘๖”

และด้วยความสำคัญดังข้างต้นนี้เอง ... ทำให้เราท่านได้ยินข่าวอยู่เสมอว่า มีการทุจริตทำบัตรประจำตัวประชาชน (ปลอม) ให้กับบุคคลต่างด้าวบ้าง ใช้บัตรประจำตัวประชาชนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของบัตรบ้าง ทำปลอมบัตรประชาชนเองบ้าง

ดังเช่นกรณีปลัดอำเภอซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดทำ บัตรประจำตัวประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยฝ่าฝืนต่อระเบียบ กรรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นเหตุให้บุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติ สวมตัวทำบัตรประจำตัว ประชาชนแสดงตนเป็นคนไทย

ที่สุดแล้ว ... ปลัดอำเภอท่านนี้ ถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการ

มูลเหตุของคดีนี้ เกิดจากผู้ว่าราชการจังหวัด ได้รับรายงานจากนายอำเภอว่าตรวจพบข้อมูลที่น่าเชื่อว่ามี การทุจริตสวมตัวทำบัตรประชาชนจำนวน ๓ ราย เฉพาะรายนางสาว ส. เป็นการขอ มีบัตรกรณีบัตรแรก ขณะมีอายุ ๓๑ ปี ก่อนทำบัตรมีการแก้ไขชื่อ จากชื่อเดิม ด.ญ. ดะโพ เป็นนางสาว ส. และเพิ่มสกุล เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ โดยใช้รหัสผ่านของปลัดอำเภอ (สมมุติชื่อ นาย ก.) เข้าไปแก้ไข แต่ไม่พบหลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัวหรือตั้งชื่อสกุลใหม่ ถ้ายบัตรประจำตัวประชาชนในวันเดียวกัน และแบบคำขอมีบัตร (แบบ บ.ป. ๑) อนุมัติโดยนาย ก. และไม่มีผู้ใดรู้จักนางสาว ส.

จากนั้น คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้สอบสวนพบว่ามีการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนทั้งสามรายจริง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยนาย ก. ผลการสอบสวนฯ สรุปว่า นาย ก. กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่หรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตและจงใจไม่ปฏิบัติตาม กฎหมาย เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ในที่สุดผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจาก
ราชการตามมติ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย

นาย ก. อุทธรณ์คำสั่ง แต่คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม
มีมติยกอุทธรณ์ นาย ก. เห็นว่าคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้อง
ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) คณะกรรมการพิทักษ์ระบบ
คุณธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่ง
ไล่ออกจากราชการ

โดยโต้แย้งว่า ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการ แต่มีผู้ลักลอบใช้รหัส
คอมพิวเตอร์ เนื่องจากได้บอกรหัสให้บุคคลอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงานทะเบียน
และบัตรประจำตัวประชาชนรับทราบ และมีการปลอมลายมือชื่อ
ของตน และผลการพิสูจน์ลายมือชื่อของกองพิสูจน์หลักฐาน
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งว่า ลายมือชื่อไม่ชัดเจน ไม่อาจตรวจ
พิสูจน์ลงความเห็นให้เป็นหลักฐานได้

ศาลปกครองสูงสุดท่านได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและมี
คำวินิจฉัยดังนี้ ...

เมื่อข้อมูลจากระบบคอมพิวเตอร์ระบุว่าผู้ฟ้องคดีเป็น
ผู้รับคำขอและดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งอนุญาตทั้งในกรณีคำร้องขอ
แก้ไขชื่อ-สกุล ของ ต.ญ. ตะโพ ไม่มีชื่อสกุล เป็นนางสาว ส. และ
กรณีนางสาว ส. ยื่นคำขอมีบัตรครั้งแรก โดยมีบันทึกว่าผู้ใหญ่บ้าน
เป็นผู้รับรอง แต่ไม่ปรากฏลายมือชื่อของผู้ใหญ่บ้าน และต่อมา
ผู้ใหญ่บ้านได้ให้การว่า ไม่เคยรับรอง ไม่เคยรู้จักหรือพบเห็นผู้ยื่นคำขอฯ
ในหมู่บ้าน ทั้งยังไม่มีใบสูติบัตรหรือเอกสารหลักฐานอื่นแนบติดคำร้อง
เพื่อประกอบการพิจารณา และเมื่อเปรียบเทียบลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี
ในแบบคำขอมีบัตร (แบบ บ.ป. ๑) ฉบับอื่น ๆ รวมทั้งบุคคลที่เคย

ปฏิบัติงานร่วมกับผู้ฟ้องคดีต่างให้ถือยกว่า ลายมือชื่อในแบบคำขอ มีบัตรรายนางสาว ส. เป็นของผู้ฟ้องคดีจริง

นอกจากนี้ แบบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) ซึ่งเป็นเอกสารที่ใช้ เฉพาะเจ้าหน้าที่ในงานบัตรประจำตัวประชาชน มิใช่เอกสารทั่วไป ที่บุคคลใด ๆ ก็สามารถเข้าถึงได้ เมื่อปรากฏลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี ลงในแบบ ย่อมทำให้วิญญูชนโดยทั่วไปเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของ ผู้ฟ้องคดี และแม้ผลการพิสูจน์ลายมือชื่อยังไม่อาจลงความเห็น ให้เป็นหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดได้ก็ตาม แต่ไม่ได้หมายความว่า เป็นลายมือชื่อปลอมตามที่กล่าวอ้าง และไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดี ได้รายงานหรือโต้แย้งต่อหัวหน้าฝ่ายทะเบียนว่ามีบุคคลอื่นปลอม ลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี

ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าเป็นผู้แจ้งหรือบอกรหัสของ ตนเองให้บุคคลอื่น ๆ ใช้งาน ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบในกรณีที่มี บุคคลอื่นนำรหัสของตนไปใช้ในการกระทำความผิดตามระเบียบ สำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕/๓ วรรคหนึ่ง

จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้ดำเนินการตาม ขั้นตอนระเบียบ กฎหมาย เป็นเหตุให้บุคคลซึ่งไม่ทราบชื่อ-สกุล และ สัญชาติได้ไปซึ่งบัตรประจำตัวประชาชน ย่อมทำให้เกิดความเสียหาย แก่ระบบทางทะเบียนราษฎรและเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศชาติ

การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พ. ๑๗/๒๕๖๐)

เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใดหรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดย่อมต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อคุ้มครองป้องกันและรักษาประโยชน์ของราชการ การอาศัยโอกาสที่ตนมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือปฏิบัติหน้าที่โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ระเบียบที่กำหนดแนวปฏิบัติไว้ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ไปซึ่งประโยชน์ที่มีควรได้ หรือจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง นอกจากจะเป็นการทำลายอนาคตทางราชการของตนเองแล้ว หากหน้าที่ที่ต้องปฏิบัตินั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยพึงได้รับความคุ้มครองจากรัฐเป็นการเฉพาะ การช่วยเหลือหรือดำเนินการเพื่อให้บุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์หรือได้รับความคุ้มครอง เฉกเช่นเดียวกับประชาชนชาวไทย ไม่เพียงแต่จะกระทบต่อความไว้วางใจต่อระบบราชการเท่านั้น แต่ยังเป็นการ “ทำลายความมั่นคงของชาติไทย” อีกด้วย ... !!

เรื่องที่ ๔

จัดหาพัสดุโดยทุจริต ... ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๗๔/๒๕๕๖

พฤติการณ์การกระทำ

๔ เจ้าหน้าที่พัสดุเบิกจ่ายเงินให้กับผู้ขายไปก่อน ทั้งที่การจัดส่งพัสดุ (ยาและเวชภัณฑ์) ยังไม่ครบถ้วน โดยมีการทำหลักฐานอันเป็นเท็จ

๕ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุลงนามตรวจรับโดยที่ไม่ได้มีการตรวจรับจริง

๖ จัดซื้อพัสดุในราคาสูงจากผู้ขายรายเดียวกัน และมีลักษณะเป็นการแบ่งซื้อเพื่อให้มีวงเงินในใบสั่งซื้อแต่ละฉบับไม่เกินวงเงินสำหรับการจัดซื้อโดยวิธีตกลงราคา อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่ทางราชการได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด การจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ และกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาสามารถลงโทษได้โดยไม่ต้องรอฟังผลการพิจารณาในคดีอาญา

จัดหาพัสดุโดยทุจริต ... ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !

ในการกระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการ อาจมีหลายครั้งที่มักจะมีข้าราชการร่วมกระทำความผิดด้วยกันหลายคน และภายหลังจากที่มีการสอบสวนแล้วเสร็จ ผู้มีอำนาจก็อาจมีคำสั่งลงโทษทางวินัยแตกต่างกันและผู้กระทำความผิดยังอาจต้องพ้นความผิดทางอาญาไปด้วย เช่น การลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่พัสดุที่ทุจริตต่อหน้าที่ในการดำเนินการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ และมีข้าราชการถูกลงโทษทางวินัยแตกต่างกัน ทั้งไล่ออกจากราชการ ปลดออกจากราชการและภาคทัณฑ์ ซึ่งการลงโทษทางวินัยแตกต่างกันดังกล่าวก็อาจนำมาซึ่งความไม่เข้าใจของบรรดาข้าราชการทั้งหลายทั้งที่ถูกลงโทษและมิได้ถูกลงโทษว่ามีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมอย่างไรหรือไม่ ยิ่งกว่านั้น หากต้องพ้นความผิดทางอาญาไปด้วย แต่ผลการสอบสวน พนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง ก็อาจจะเกิดความเคลือบแคลงสงสัยว่าการกระทำนั้นจะไม่เป็นความผิดที่จะต้องถูกลงโทษทางวินัยหรือน่าจะต้องรอผลการพิจารณาของพนักงานอัยการก่อนที่จะลงโทษทางวินัย

ในเรื่องนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๗๔/๒๕๕๖ ซึ่งถือเป็นคดีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้มีอำนาจจะใช้เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจเพื่อออกคำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการได้เป็นอย่างดี

ข้อเท็จจริง คือ ผู้ฟ้องคดี ดำรงตำแหน่งเภสัชกร ๘ วช. ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ มีหน้าที่ดำเนินการจัดหา จัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยมีมูลกรณีสืบเนื่องจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคได้ตรวจสอบการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์จากเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากส่วนกลาง พบว่า ในการดำเนินการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา **ผู้เกี่ยวข้องมีพฤติกรรมน่าเชื่อว่าทุจริตและไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ** เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย กล่าวคือ มีการเบิกจ่ายเงินให้กับผู้ขายไปก่อน ทั้ง ๆ ที่การจัดส่งเวชภัณฑ์ยังไม่ครบถ้วน คณะกรรมการตรวจรับลงนามตรวจรับโดยที่ไม่ได้มีโอกาสตรวจนับ มีการจัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จ มีการจัดซื้อจากผู้ขายรายเดียวกันที่มีราคาสูงกว่า และมีลักษณะเป็นการแบ่งซื้อให้มีวงเงินในใบสั่งซื้อแต่ละฉบับไม่เกินวงเงินสำหรับการจัดซื้อโดยวิธีตกลงราคา

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ปลัดกระทรวงสาธารณสุข) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง และต่อมาได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) และรองนายกรัฐมนตรี สั่งและปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (นายกรัฐมนตรี) ยกอุทธรณ์

ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยอ้างว่า การดำเนินการตามที่ถูกกล่าวหา มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนและมีหลายขั้นตอน ผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้รับคำสั่งให้ปฏิบัติ โดยทำรายการจัดซื้อ รวบรวมเอกสารติดต่อประสานงานและเสนอนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิจารณา

แต่ผู้บังคับบัญชาได้รับการลงโทษเพียงปลดออก และข้าราชการอีกสามคนถูกลงโทษเพียงภาคทัณฑ์ อีกทั้งการกระทำไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายอย่างร้ายแรง เพราะต่อมาหน่วยงานก็ได้รับสินค้าครบถ้วนตามสัญญาแล้ว นอกจากนี้ ในทางคดีอาญา พนักงานสอบสวนก็มีความเห็นควร “สั่งไม่ฟ้อง” การวินิจฉัยจึงควรรอผลการพิจารณาของพนักงานอัยการก่อน

ขอกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีรับฟังได้หรือไม่ ?

ประเด็นแรก คำสั่งลงโทษไล่ออกของผู้ฟ้องคดีออกจากราชการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากต่อมาหน่วยงานก็ได้รับสินค้าครบถ้วนตามสัญญาแล้ว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ความมุ่งหมายของการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการก็เพื่อควบคุมความประพฤติให้ข้าราชการดำรงตนให้สมศักดิ์ศรีของตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และในการพิจารณาโทษทางวินัยผู้บังคับบัญชาย่อมต้องพิจารณาไปตามระดับความร้ายแรงของการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้กระทำผิดแต่ละคนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา

เมื่อผลการสอบสวนมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง โดยผู้ฟ้องคดีได้ทำหลักฐานอันเป็นเท็จโดยลงลายมือชื่อในใบส่งของว่าเป็นผู้รับทั้งหมดโดยที่ยังไม่มีของให้ตรวจนับ และได้รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินส่งให้งานการเงินเพื่อเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายไปก่อนที่จะได้รับสินค้าครบถ้วน มีการปรับเปลี่ยนราคาสิ่งของโดยได้ออกใบส่งของใหม่และได้เปลี่ยนราคารายการต่าง ๆ ให้สูงขึ้นเพื่อเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย

อันแสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์
ที่มีควรได้

นอกจากนี้ ยังได้จัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในลักษณะแบ่งซื้อ
โดยแยกใบสั่งซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่เป็นชนิดเดียวกันจากผู้ขาย
รายเดียวกันหรือผู้ขายที่จดทะเบียนการค้าไว้หลายชื่อแต่เป็นเจ้าของ
เดียวกัน ให้มีวงเงินในใบสั่งซื้อแต่ละฉบับไม่เกินวงเงินสำหรับการจัดซื้อ
โดยวิธีตกลงราคา ซึ่งการจัดซื้อดังกล่าวสามารถจัดซื้อโดยวิธีสอบราคา
หรือประกวดราคาได้ทันตามกำหนดเวลา อันเป็นการไม่ปฏิบัติตาม
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้
ราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง ไม่ว่าจะต่อมาในภายหลัง
หน่วยงานจะได้รับสินค้าครบถ้วนหรือไม่ก็ตาม

พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์
ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่
ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ
อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม
และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง กำหนดให้
ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี

ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดี
ออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมตามความร้ายแรง
แห่งกรณีตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายและคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์
ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ส่วนประเด็นที่สอง การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยจะต้องรอผลการพิจารณาของพนักงานอัยการก่อนหรือไม่ ? **ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า** การดำเนินคดีอาญากับการดำเนินการทางวินัยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ซึ่งการดำเนินคดีอาญามีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมแก้ไขมิให้บุคคลกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย และโทษทางอาญามีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ดังนั้น กระบวนการและขั้นตอนของการสอบสวนเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาจึงต้องมีพยานหลักฐานโดยชัดแจ้ง มิเช่นนั้นแล้วต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้ผู้ถูกกล่าวหา ส่วนการดำเนินการทางวินัยเป็นมาตรการที่มุ่งจะป้องปรามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดรวมทั้งขนบธรรมเนียมของทางราชการกำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้เหมาะสมและสมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

เมื่อพยานหลักฐานจากการสอบสวนฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง ทั้งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดให้การดำเนินการทางวินัยต้องฟังผลการดำเนินคดีอาญา ดังนั้น การลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องรอผลการพิจารณาของพนักงานอัยการแต่อย่างใด

ดังนั้น คดีนี้นอกจากจะเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจอย่างเหมาะสมในการลงโทษข้าราชการที่กระทำความผิดวินัยโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงของการกระทำหรือพฤติการณ์ของ

ผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้กระทำผิดแต่ละคน และโดยไม่จำเป็นต้องรอผลคดีอาญาแล้ว ยังเป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ๆ ในหน่วยงานทางปกครอง ทุกแห่งที่จะต้องดำรงตนให้สมศักดิ์ศรีของตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน ที่ทางราชการได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดและด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาศรัทธาที่ตนมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการเอื้อประโยชน์ ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นเพราะการถูกลงโทษทางวินัยเพราะเหตุทุจริต ต่อหน้าที่ราชการหรือเหตุอื่นใดและไม่ว่าโทษทางวินัยนั้นจะอยู่ใน ระดับใด นอกจากเป็นการทำลายเกียรติศักดิ์ของการเป็นข้าราชการ และตำแหน่งหน้าที่การงานของตนแล้ว ยังก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อทางราชการอีกด้วย

เรื่องที่ ๕

เป็นวิทยากรบรรยาย ... แต่อาศัยโอกาส ... ! ทำ “ทุจริต”

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๑/๒๕๕๕

พฤติการณ์การกระทำ

๕ ผู้บังคับบัญชา (วิทยากร) ร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชานำบัญชีรายชื่อที่เวียนให้ผู้เข้าอบรมกรอกชื่อ ที่อยู่ พร้อมลงลายมือชื่อ มาจัดทำเอกสารเท็จเบิกเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม โดยไม่ได้มีการอบรมจริงและนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

๕ เบียดบังน้ำมันรถยนต์ของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๕ การดำเนินการทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของข้าราชการซึ่งต่างจากการดำเนินคดีอาญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

๕ ในการสอบสวนทางวินัยแม้ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏพยานหลักฐานแน่ชัด แต่หากมีการชี้แจงนำพยานหลักฐานอย่างรอบด้านที่สะท้อนให้เห็นเจตนาในการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ย่อมสามารถนำพฤติการณ์ดังกล่าวมาวินิจฉัยเพื่อลงโทษทางวินัยได้ แม้ว่าคดีอาญาในมูลเดียวกัน พนักงานอัยการจะมีคำสั่งไม่ฟ้องก็ตาม

เป็นวิทยากรบรรยาย ... แต่อาศัยโอกาส ... ! ทำ “ทุจริต”

เมื่อใกล้ถึงช่วงสิ้นปีงบประมาณ สิ่งที่พบเห็นกันเป็นประจำในการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ คงหนีไม่พ้นเรื่องที่หลากหลายหน่วยงานต่างพากันเร่งรัดดำเนินโครงการและเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผน ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้้อาจเปิดช่องให้ข้าราชการบางคนอาศัยโอกาสหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยโอกาสจากอำนาจหน้าที่ของตนหาประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นพฤติกรรมที่ถือได้ว่าเป็นข้อห้ามการประพฤติปฏิบัติตนสำหรับข้าราชการทุกคนที่หากฝ่าฝืนข้อห้ามที่ได้มีการบัญญัติไว้แล้วจะถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัยส่วนจะเป็นความผิดวินัยอย่างไรร้ายแรงหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของการกระทำนั้น ๆ โดยมีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดลักษณะการกระทำหรือพฤติกรรมที่ถือได้ว่าเป็นเหตุแห่งการกระทำความผิดวินัยสำหรับข้าราชการพลเรือน รวมถึงข้าราชการประเภทอื่นที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้นำพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปอนุโลมบังคับใช้ และแม้ว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวจะถูกยกเลิกไปแล้ว แต่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบังคับใช้ในปัจจุบันก็ได้กำหนดลักษณะการกระทำหรือพฤติกรรมของการกระทำความผิดวินัยไว้ในทำนองเดียวกัน เช่น การปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้หรือเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด การจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ การขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือการดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือข่มเหงประชาชนผู้มาติดต่อราชการอย่างร้ายแรง

เป็นต้น ถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และหากผู้ใดกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้นแล้วก็ต้องถูกลงโทษทางวินัยตามระดับโทษที่กฎหมายกำหนด คือ ปลดออกหรือไล่ออก

คอลัมน์ระเบียบกฎหมายฉบับนี้ เป็นพฤติการณ์การทุจริตของข้าราชการที่ได้อาศัยการเป็นวิทยากรในโครงการฝึกอบรมเบิกเงินที่ได้รับอนุมัติไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวและทุจริตเบียดบังน้ำมันรถยนต์ของราชการ ซึ่งนอกจากจะเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นพฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วยังเป็นบรรทัดฐานที่ดีสำหรับหน่วยงานของรัฐหรือผู้มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจและพิจารณาชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานก่อนที่จะมีคำสั่งลงโทษทางวินัยและเป็นอุทาหรณ์ให้กับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วไปที่จะต้องตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่อาศัยโอกาสที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่เบียดบังหรือแสวงหาประโยชน์ให้ตนเองในทางที่ไม่ชอบ

ข้อเท็จจริง คือ อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ในความผิด ๒ กรณี *กรณีแรก* ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานซึ่งตวงวัด ๗ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดได้ร่วมกับนาย ส. (ผู้ใต้บังคับบัญชา) กระทำการทุจริตในการเบิกเงินงบประมาณโดยอาศัยโอกาสที่ตนเป็นวิทยากรในโครงการฝึกอบรม อฟป. ของ กอธมน. ขอให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานผู้จัดฝึกอบรมรวบรวมรายชื่อผู้เข้ารับการอบรมและให้ผู้เข้ารับการอบรมกรอกชื่อ ที่อยู่ และลงลายมือชื่อ จากนั้นได้จัดทำแผนปฏิบัติงานตามโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องชั่งตวงวัดของสำนักทะเบียน

การค้าจังหวัดตามแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณในระหว่างโครงการฝึกอบรม อพป. ของ กอรมน. ยังดำเนินการอยู่โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายและวันอบรมให้ตรงกับโครงการอบรมดังกล่าว หลังจากผู้ฟ้องคดีอนุมัติโครงการแล้วได้นำหลักฐานรายชื่อผู้เข้ารับการอบรมใบสำคัญรับเงินค่าอาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่มที่จัดทำขึ้นอันเป็นเอกสารเท็จประกอบการเบิกเงินและนำเงินที่ได้รับอนุมัติไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว และกรณีที่สอง ผลการตรวจสอบบันทึกการใช้รถยนต์และใบอนุญาตการใช้รถยนต์ของสำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดพบว่า ผู้ฟ้องคดีสั่งให้พนักงานขับรถยนต์นำรถยนต์ไปเติมน้ำมันในวันศุกร์ ๔๕.๘๗ ลิตร รุ่งขึ้นวันเสาร์เติมน้ำมันรถยนต์คันดังกล่าวอีก ๔๒.๔๓ ลิตร (รวม ๘๘.๓ ลิตร) ทั้งที่ถังน้ำมันจุได้เพียง ๕๖ ลิตร แต่ระหว่างนั้นมีการใช้รถยนต์ระยะทาง ๕๐๖ กม. ควรใช้น้ำมัน ๕๐.๖ ลิตร และมีการเติมน้ำมันอีก ๓๘.๘ ลิตร ซึ่งไม่สมเหตุผล จึงน่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีเบียดบังน้ำมันของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไล่ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าร่วมดำเนินการฝึกอบรมโครงการดังกล่าวเนื่องจากติดราชการสำคัญและได้มอบหมายให้นาย ส. เป็นผู้รับผิดชอบแทน รวมทั้งการจัดอบรมหลักสูตรดังกล่าวไม่มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายและวันอบรมให้ตรงกับโครงการอบรมโครงการ อพป. และการอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินก็เพราะเชื่อว่ามีการฝึกอบรมจริง เพราะมีลายมือชื่อผู้เข้ารับการอบรมและนาย ส. รับรองเอกสารที่ใช้ในการเบิกจ่าย ทั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในก็ตรวจสอบและไม่พบเหตุพิรุณหรือข้อสงสัย จึงไม่มีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นหรือสนับสนุนว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิด ส่วนข้อกล่าวหาเรื่องทุจริตน้ำมันนั้น

ผู้ฟ้องคดีจะต้องเตรียมเดินทางนำเครื่องมือซึ่งตวงวัดที่ขอยืมจากสำนักงานทะเบียนการค้าห้องที่อื่นไปส่งคืนจึงได้เติมน้ำมันรถยนต์ของสำนักงานและเติมใส่ถังสำรองไว้ แต่มีเหตุต้องเลื่อนการเดินทางและน้ำมันสำรองได้นำมาใช้ในราชการปกติแล้ว

นอกจากข้อต่อสู้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้ฟ้องคดียังได้ยกข้ออ้างว่า ในส่วนคดีอาญา พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี แต่มีคำสั่งฟ้องนาย ส. เมื่อข้อกล่าวหาทางวินัยและทางอาญาตรงกัน จึงต้องรับฟังความเห็นของพนักงานอัยการ จึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการดังกล่าว

คดีนี้ในชั้นสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย นาย ส. ได้ให้การรับสารภาพว่า ร่วมกับผู้ฟ้องคดีกระทำการทุจริตตามที่ถูกกล่าวหาโดยจัดทำเอกสารเท็จในการขอเบิกเงินบางครั้งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดหาใบสำคัญรับเงินและบัญชีรายชื่อผู้เข้ารับการอบรม เมื่อผู้ฟ้องคดีอนุมัติและเบิกเงินแล้วได้นำเงินใส่แฟ้มเสนอผู้ฟ้องคดีและตนเองได้รับเงินบางส่วนจากผู้ฟ้องคดี สอดคล้องกับคำให้การของนาง ม. ลูกจ้างชั่วคราวซึ่งเห็นธนบัตรในแฟ้มเสนอ นอกจากนี้ ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่อ้างว่ามีการจัดฝึกอบรมยืนยันว่าตามวันเวลาและสถานที่ที่อ้างเป็นการอบรมโครงการ อพป. ของ กรมรมน.

เมื่อฝ่ายผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีต่างก็มีข้ออ้างและเหตุผลสนับสนุนความเห็นของตนศาลปกครองสูงสุดจะรับฟังพยานหลักฐานใด ? เพื่อวินิจฉัยพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีว่าการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ... ? และในการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ผู้มีอำนาจจะต้อง

นำผลการพิจารณาความผิดทางอาญามาวินิจฉัยความผิดทางวินัยให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกันหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพิจารณาถ้อยคำของ นาย ส. และผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าร่วมกันทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แม้จะให้ถ้อยคำแตกต่างกันในสาระสำคัญว่าผู้ฟ้องคดีได้เดินทางไปดำเนินการฝึกอบรมทั้ง ๕ ครั้งหรือไม่ แต่จากพยานหลักฐานต่าง ๆ ประกอบกับถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีเป็นการให้ถ้อยคำที่มีข้อพิรุธ ซึ่งในวันที่เปิดการฝึกอบรมครั้งแรกของปีงบประมาณ ผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่รับผิดชอบโครงการย่อมต้องให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมความพร้อมทั้งด้านเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์เครื่องมือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง แต่ผู้ฟ้องคดีกลับอ้างว่าไม่ได้ร่วมดำเนินการฝึกอบรม แต่ไปราชการที่อื่นซึ่งมีลักษณะเป็นงานประจำและมีความสำคัญน้อยกว่า ประกอบกับจากการตรวจสอบแผนปฏิบัติการฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือช่างตวงวัดพบว่า พื้นที่เป้าหมายการฝึกอบรม ๕ จุด ตรงกันกับการฝึกอบรมโครงการ อพป. ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว อันเป็นข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกับการให้ถ้อยคำของผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียและ गरेकोผู้ฟ้องคดีคือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานผู้จัดฝึกอบรมว่า ผู้ฟ้องคดีได้เคยขอให้ช่วยนำเอกสารบัญชีรายชื่อของผู้รับการอบรมโครงการ อพป. กรอกชื่อ ที่อยู่ และลงลายมือชื่อในระหว่างการฝึกอบรม จึงเป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการโดยนำบัญชีรายชื่อที่เวียนให้ผู้เข้าอบรมโครงการ อพป. กรอกชื่อ ที่อยู่ พร้อมลงลายมือชื่อในระหว่างการฝึกอบรมเพื่อให้นาย ส. จัดทำเอกสารเท็จเบิกเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมโดยไม่ได้มีการฝึกอบรมจริง ประกอบกับส่วนราชการดังกล่าวมีข้าราชการปฏิบัติงานประจำเพียง

๒ คน ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการสามารถกำกับติดตามหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของข้าราชการในสังกัดได้อย่างทั่วถึงโดยง่าย การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบว่ามีนาย ส. ทำเอกสารเท็จมาเบิกเงิน โดยไม่มีการฝึกอบรมจริงนั้น จึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนข้อกล่าวหาเบียดบังน้ำมันรถยนต์ราชการนั้นเมื่อการเดินทางไปปฏิบัติราชการต่างท้องที่ซึ่งมีระยะทางไกลหากน้ำมันเชื้อเพลิงที่เต็มไว้หมดลงก่อนเดินทางถึงที่หมาย ผู้เดินทางไปราชการสามารถเติมน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานีบริการน้ำมันที่อยู่ปลายทางและนำหลักฐานใบเสร็จรับเงินมาเบิกจ่ายจากราชการได้ และแม้ว่าการเติมน้ำมันจากสถานีบริการน้ำมันจะเป็นการสั่งซื้อน้ำมันโดยผู้ขายเรียกเก็บเงินจากราชการในภายหลัง แต่ก็ไม่มี ความจำเป็นถึงขนาดที่จะต้องเติมน้ำมันเชื้อเพลิงใส่ถังแกลลอนเพื่อสำรองไว้ใช้ในการเดินทางไปราชการ อีกทั้งหากผู้ฟ้องคดีจะมีเจตนาสำรองน้ำมันไว้ใช้ตามที่อ้างจริงก็ควรที่จะแสดงถึงเจตนาดังกล่าวต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในชั้นแรกด้วย แต่กลับมาแสดงถึงเจตนาในชั้นคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย นอกจากนั้นยังจงใจลงวันที่ใบสั่งซื้อน้ำมันผิดเพื่อให้มีช่วงเวลาห่างออกไปเพื่อไม่ให้มีพิกัดเนื่องจากถังน้ำมันจุได้เพียง ๕๐ ลิตร อีกทั้งยังปรากฏว่าได้ใช้รถยนต์เพียง ๒๑ กิโลเมตร และไม่มีหนังสือขออนุญาตเดินทางไปราชการนอกสถานที่แต่อย่างใด

ดังนั้น แม้จะไม่ปรากฏพยานที่ยืนยันแน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีได้เบียดบังน้ำมันของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว แต่พฤติการณ์ย่อมพอฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาทุจริตเบียดบังน้ำมันของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

และแม้ไม่ปรากฏพยานหลักฐานแน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วม กับนาย ส. กระทำทุจริตในการเบิกเงินแต่พฤติการณ์และการกระทำ ก็เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

สำหรับการลงโทษทางวินัยจะต้องรับฟังความเห็นของ พนักงานอัยการหรือไม่ ? นั้น

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักไว้ว่า พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยไว้เป็นการเฉพาะต่างหากจาก วิธีการสอบสวนการดำเนินคดีอาญา โดยการดำเนินการทางวินัย มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของข้าราชการซึ่งต่างจาก การดำเนินคดีอาญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ผลการพิจารณาจึงมีความแตกต่างกันได้อันเนื่องมาจากระดับ มาตรฐานในการพิจารณาวินิจฉัย และการที่พนักงานอัยการมีคำสั่ง ไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีก็เพราะนาย ส. ให้การรับสารภาพว่ากระทำการทุจริต ตามข้อกล่าวหาคนเดียว แต่เมื่อข้อเท็จจริงจากการสอบสวนทางวินัย ฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีร่วมกับนาย ส. กระทำทุจริต พฤติการณ์จึงถือเป็น ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๑/๒๕๕๕)

คดีปกครองข้างต้น นอกจากจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับ หน่วยงานของรัฐในเรื่องการแสวงหาข้อเท็จจริง ตลอดจนการขัง น้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษ ทางวินัยของผู้มีอำนาจทั้งในชั้นการสอบสวนของคณะกรรมการ

สอบสวนข้อเท็จจริง ในขั้นการสอบสวนทางวินัยว่า ถึงแม้ว่าข้อเท็จจริง จะไม่ปรากฏพยานยืนยันความผิดชัดเจนหรือไม่ปรากฏพยานหลักฐาน แน่ชัด แต่หากได้มีการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานหรือพิเคราะห์ ข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน ทั้งพยานเอกสาร พยานบุคคลหรือแม้กระทั่ง การให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาต่อคณะกรรมการสอบสวนที่สะท้อน ให้เห็นเจตนาในการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ย่อมสามารถ นำพฤติการณ์ดังกล่าวมาวินิจฉัยเพื่อออกคำสั่งลงโทษทางวินัยได้ และถึงแม้คดีอาญาซึ่งมีมูลกรณีเดียวกัน พนักงานอัยการจะมีคำสั่ง ไม่รับฟ้องผู้ถูกกล่าวหา หากผลการสอบสวนทางวินัยพบว่ามีพฤติการณ์ อันเป็นการกระทำความผิดทางวินัย ผู้มีอำนาจก็สามารถออกคำสั่ง ลงโทษทางวินัยตามหลักเกณฑ์และระดับโทษที่พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้ได้ และคดีนี้ ยังเป็นอุทาหรณ์ให้กับข้าราชการทุกคนว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ต่าง ๆ นั้น จะต้องไม่อาศัยโอกาสหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยโอกาสจาก อำนาจหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์โดยมิชอบไม่ว่าจะโดยตรง หรือทางอ้อม และเหนือสิ่งอื่นใดสิ่งที่ข้าราชการจะต้องตระหนักและ ระลึกอยู่เสมอก็คือ การครองตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความอดทนอดทน โปรงใส ซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม พฤติกรรมใดที่เป็นข้อห้ามก็สมควรที่จะละเว้นเสีย รักษาระเบียบ วินัยให้เป็นตามข้อบัญญัติกฎหมายทั้งที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติ อย่างเคร่งครัดเพื่อให้ประชาชนได้เกิดความเชื่อถือและไว้วางใจ สมกับเป็นข้าราชการ... “ข้าของแผ่นดิน”

เรื่องที่ ๒

เจ้าหน้าที่นำเงินราชการพักในบัญชีส่วนตัว ...

ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๓๔/๒๕๕๗

พฤติการณ์การกระทำ

☞ นักวิชาการการเงินและบัญชีเบิกเงินจากบัญชีเงินฝากกองทุนเพื่อจ่ายให้กับนักวิจัย แต่ไม่ได้โอนเงินให้ทันที กลับนำเงินที่เหลือไปฝากเข้าบัญชีธนาคารส่วนตัว จนล่วงเลยระยะเวลาถึง ๕๖ วัน จึงได้จ่ายให้แก่นักวิจัยในภายหลัง

☞ มีการนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวในช่วงเวลาดังกล่าวหลายครั้ง

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด การเก็บรักษาเงินราชการไว้ในบัญชีเงินฝากส่วนตัว โดยไม่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้ให้กระทำได้ ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบ จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

☞ หากมีการเบิกเงินมาแล้ว แต่ไม่สามารถจ่ายให้แก่นักวิจัยได้ ควรต้องนำเงินนั้นฝากกลับคืนเข้าไว้ในบัญชีกองทุนเช่นเดิม

**เจ้าหน้าที่นำเงินราชการพักในบัญชีส่วนตัว ...
ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !**

“การทุจริต คอร์รัปชัน” เป็นปัญหาสำคัญที่สังคมให้ความสนใจเป็นพิเศษในยุคปัจจุบัน แม้ทุกภาคส่วนจะให้ความร่วมมือกันแก้ไขตลอดมา แต่เนื่องจากพฤติกรรมในทางทุจริตคอร์รัปชันสามารถกระทำได้ในหลายรูปแบบ ทั้งมีความแยบยลและสลับซับซ้อน ทำให้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นมีอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการถือว่าเป็นภัยร้ายแรงของสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาของประเทศ หลายภาคส่วนจึงได้แสวงหามาตรการเพื่อการป้องกันและปราบปรามที่เข้มงวด เช่น การลงโทษทางวินัย

ดังเช่นคดีจากศาลปกครองนี้ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่ถูกกล่าวหาว่าทุจริตต่อหน้าที่ โดยอาศัยโอกาสที่ตนได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่ในการเบิกจ่ายเงินกองทุนของมหาวิทยาลัยให้กับนักวิจัยเพื่อใช้จ่ายในโครงการวิจัย แล้วนำเงินของราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ด้วยวิธีการฝากเงินดังกล่าวเข้าบัญชีธนาคารตนเอง แต่ต่อมาเมื่อได้รับการทวงถามจึงได้นำไปจ่ายให้กับนักวิจัย

ข้อเท็จจริงในคดีนี้คือ ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนักวิชาการการเงินและการบัญชี ระดับ ๖ ในสำนักวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เบิกเงินจากบัญชีเงินฝากกองทุนมหาวิทยาลัยจากธนาคาร จำนวน ๒๓๖,๙๗๖ บาท เพื่อจ่ายให้กับนักวิจัยสองราย คือ ดร. ส. จำนวน ๑๓๖,๙๗๖ บาท และ รองศาสตราจารย์ ภ. จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้จ่ายตาม

โครงการวิจัยของมหาวิทยาลัย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิการบดีมหาวิทยาลัย) อนุมัติให้จ่ายเงินและผู้ฟ้องคดีเบิกเงินไปแล้วได้ออนเงินให้ ดร. ส. แต่รายรongsศาสตราจารย์ ภ. ผู้ฟ้องคดีไม่ได้โอนเงินให้ทันที กลับนำเงินที่เหลือไปฝากเข้าบัญชีธนาคารส่วนตัว จนล่วงเลยถึง ๕๖ วัน จึงโอนเงินให้รองศาสตราจารย์ ภ. เมื่อถูกทวงถาม

ต่อมา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและอธิการบดีมหาวิทยาลัยมีคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไล่ออกจากราชการกรณีผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา) มีมติยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า หน่วยงานจัดตั้งใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยครั้ง บุคลากรทางด้านการเงินก็มีผู้ฟ้องคดีคนเดียวทั้งที่มีงานประจำต้องรับผิดชอบมาก ระบบการประสานงานของผู้เกี่ยวข้องจึงล่าช้าและไม่ชัดเจน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ทราบเลขบัญชีของรองศาสตราจารย์ ภ. ทำให้ไม่อาจโอนเงินให้ทันทีและต้องนำเงินไปฝากเข้าบัญชีธนาคารส่วนตัวเอาไว้ก่อน ตนจึงไม่มีเจตนาทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามที่ถูกกล่าวหา

การนำเงินของทางราชการไปฝากเข้าบัญชีเงินฝากส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ส่งเงินให้นักวิจัยทันทีที่ได้รับหรือในเวลาที่เหมาะสมจะเป็น “การกระทำทุจริตต่อหน้าที่ราชการ” ตามที่ลูกกล่าวหาหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการงานกองทุนมหาวิทยาลัยโดยเป็นผู้เบิกเงินจากบัญชีเงินฝากกองทุนเพื่อนำส่งนักวิจัย จึงถือว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีโดยตรง

การที่ผู้ฟ้องคดีเบิกเงินจากกองทุนไปแล้ว และจ่ายเงินให้ ดร. ส. โดยวิธีนำเข้าบัญชีเงินฝากของ ดร. ส. แต่ไม่จ่ายให้ รองศาสตราจารย์ ภ. กลับนำเข้าบัญชีเงินฝากส่วนตัวในวันเดียวกัน โดยระเบียบของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ว่าด้วยกองทุน มอ. เพื่อวิจัยและพัฒนาภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๓๒ และระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ว่าด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่เก็บรักษาเงินเข้าบัญชีส่วนตัวได้ จึงถือว่าการนำเงินราชการฝากเข้าพักไว้ในบัญชีส่วนตัว เป็นการดำเนินการนอกเหนือจากที่ระเบียบกฎหมายกำหนด

การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ใช้ความพยายามติดตามหรือสอบถามเลขที่บัญชีของรองศาสตราจารย์ ภ. เพื่อจะริบนำเงินเข้าบัญชี ซึ่งผู้ฟ้องคดีควรจะต้องติดต่อประสานงานขอข้อมูลโดยเฉพาะเลขที่บัญชีของผู้ขออนุมัติเงิน ก่อนจะดำเนินการเบิกเงินยืมเพื่อจัดส่งให้นักวิจัยแต่ละราย และหากยังไม่ทราบเลขที่บัญชีของรองศาสตราจารย์ ภ. จะต้องเก็บรักษาเงินที่ไม่อาจจ่ายได้โดยวิธีนำเงินฝากเข้าบัญชีกองทุนไว้ก่อน เพื่อรอสอบถามเลขที่บัญชีเงินฝากให้ทราบแน่ชัด หรืออาจใช้วิธีซื้อตั๋วแลกเงินหรือแคชเชียร์เช็คของธนาคารส่งจ่ายในนามรองศาสตราจารย์ ภ. แล้วจัดส่งไปยังสถานที่ทำงานหรือโทรศัพท์ติดต่อสอบถามเลขที่บัญชีจากรองศาสตราจารย์ ภ. ตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ระบุไว้ในคำขออนุมัติยืมเงินได้ การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการโดย

วิธีการใด ๆ แต่กลับนำเงินเข้าบัญชีส่วนตัวและนำไปใช้ประโยชน์นานถึง ๕๖ วัน จนกระทั่งถูกทวงถาม จึงได้นำเงินเข้าบัญชีให้แก่รองศาสตราจารย์ ภ. ในวันเดียวกับที่ถูกทวงถาม ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดี ทั้งงานเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของกองทุนเป็นงานส่วนพิเศษที่มีได้มีปริมาณงานที่มากจนเกินภาระที่ผู้ฟ้องคดีจะปฏิบัติให้แล้วเสร็จเรียบร้อยได้ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีจบการศึกษาเกี่ยวกับการเงินการบัญชีและดำรงตำแหน่งนักวิชาการการเงินและบัญชี ระดับ ๖ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการเงินและบัญชี ย่อมต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการเบิกจ่ายเงินในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

พฤติการณ์การนำเงินเข้าฝากในบัญชีส่วนตัว และนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวในช่วงเวลาดังกล่าวหลายครั้ง ทำให้รองศาสตราจารย์ ภ. ไม่ได้รับเงินไปใช้ในโครงการวิจัย ทำให้เกิดความเสียหายแก่รองศาสตราจารย์ ภ. และทางราชการ จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ดังนั้น คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๓๔/๒๕๕๗)

คดีนี้เป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการการเงินและการบัญชีด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐทุกแห่งว่า ไม่ว่าหน้าที่ที่ปฏิบัติในราชการจะเป็นภารกิจประจำหรือเป็นงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษเป็นคราว ๆ ไปก็ตาม ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย

หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด การเก็บรักษาเงินราชการไว้ในบัญชีเงินฝากส่วนตัว โดยไม่มีกฎหมาย หรือระเบียบกำหนดไว้ให้กระทำได้ ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายหรือระเบียบ ทั้งนี้อาจกล่าวอ้างได้ว่าไม่สามารถ ดำเนินการเบิกจ่ายเงินได้ตามที่ได้รับอนุมัติ เนื่องจากยังมีแนวทาง การดำเนินการอื่น ๆ เช่น การนำเงินฝากกลับคืนไว้ในบัญชีราชการ หรืออาจซื้อตั๋วแลกเงินหรือแคชเชียร์เช็คธนาคาร ฯลฯ การนำเงิน เข้าบัญชีส่วนตัวจึงถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

เรื่องที่ ๗

ผู้ใหญ่บ้าน “รับรองข้อมูลความเสียหายเป็นเท็จ” ...
ผิดวินัยร้ายแรงนะครับ !!

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๗๗/๒๕๖๑

พฤติการณ์การกระทำ

☞ ผู้ใหญ่บ้านได้รายงานข้อมูลและลงชื่อรับรองข้อมูลราษฎรว่าได้รับความเสียหายจากที่นาถูกน้ำท่วมเพื่อขอรับเงินช่วยเหลือจากราชการ ทั้งที่ไม่ได้รับความเสียหายจริง

☞ ผลการสอบสวนเชื่อได้ว่าการเรียกเงินเพื่อเป็นการตอบแทนกรณีช่วยเหลือในการรับรองข้อมูลอันเป็นเท็จ

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ การลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลอันเป็นเท็จ เป็นเหตุให้มีบุคคลได้รับเงินช่วยเหลือจากทางราชการ จึงเป็นการรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหาย และยังน่าเชื่อว่าการเรียกและรับเงินเพื่อเป็นการตอบแทน ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และถือเป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม อันเป็นลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๘) ต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

ผู้ใหญ่บ้าน “รับรองข้อมูลความเสียหายเป็นเท็จ” ...
ผิดวินัยร้ายแรงนะครับ !!

ในช่วงฤดูฝน ... หลายคนติดตามข่าวพยากรณ์อากาศเป็น
พิเศษ !! เพื่อเตรียมตัว เตรียมใจและเตรียมรับมือกับพระพิรุณที่จะ
มาเยือนในแต่ละพื้นที่ ... ทั้งจากมรสุมที่พัดผ่านโดยตรงและอิทธิพล
ของมรสุมที่ถาโถมในพื้นที่ประเทศใกล้เคียง

ในบางพื้นที่จึงอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเจอกับสภาพน้ำท่วม
ขัง..บ้านเรือนและทรัพย์สินเสียหายอันเนื่องจากภัยพิบัติดังกล่าว ...
เมื่อราษฎรได้รับความเดือดร้อนเสียหาย

“การให้เงิน” ถือเป็นวิธีการหนึ่งที่รัฐเข้าไปช่วยเหลือ
เพื่อชดเชยความเสียหายในเบื้องต้น

โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ
ในการสำรวจและแจ้งข้อมูลจำนวนราษฎรที่ได้รับ ความเสียหาย
เพื่อให้รัฐจัดสรรเงินอย่างถูกต้อง แต่ทว่า..หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทำ
หน้าที่ของตนอย่างสุจริต แสวงหาประโยชน์จากความทุกข์ยากของ
ราษฎรโดยแจ้งข้อมูลเท็จเพื่อให้ราษฎรที่ไม่ได้ประสบภัยได้รับเงิน
ช่วยเหลือ ... นอกจากรัฐจะสูญเสียงบประมาณโดยไม่ถูกต้องตาม
วัตถุประสงค์

ผลของการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ย่อมหนีไม่พ้นที่
จะถูกกลงโทษทางวินัย ... !!

ดังเช่น ... คดีปกครองนี้

เป็นเรื่องภัยพิบัติน้ำท่วมในเขตพื้นที่หลายหมู่บ้านในจังหวัด
แห่งหนึ่งและผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบ

ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ (และเป็นกำนันด้วย) จึงได้รายงานข้อมูลและลงชื่อรับรองข้อมูลราษฎรที่ได้รับความเสียหายจากที่นาถูกน้ำท่วมเพื่อขอรับเงินช่วยเหลือ ต่อมาเมื่อผู้ร้องเรียนว่าผู้ใหญ่บ้านแจ้งรายชื่อราษฎรที่อาศัยอยู่นอกเขตพื้นที่ความรับผิดชอบจำนวน ๗ ราย โดยไม่ได้เป็นผู้ประสบภัยพิบัติให้ได้รับเงินช่วยเหลือ และได้เรียกร้องผลประโยชน์บางส่วนจากราษฎรดังกล่าวด้วย

หลังจากนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและสอบสวนทางวินัยผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว **ผลการสอบสวนพบว่า**เป็นความจริงจึงสั่งลงโทษปลดออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนัน

หลังจากผู้ใหญ่บ้านร้องทุกข์และกระทรวงมหาดไทยพิจารณายกคำร้องทุกข์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งเนื่องจาก *“ไม่ได้เป็นการลงชื่อเพื่อรับรองความเสียหายเพราะหน้าที่ดังกล่าวเป็นของเจ้าหน้าที่คนอื่น”*

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้รับฟังข้อเท็จจริงและวินิจฉัยว่าปรากฏตามแบบ กษ. ๐๑ และจากรายงานการประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติว่า ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลความเสียหายให้แก่ราษฎรจำนวน ๗ ราย โดยไม่ได้มีความเสียหายจริง เมื่อการลงชื่อรับรองข้อมูลอันเป็นเท็จเป็นเหตุให้มีบุคคลได้รับเงินช่วยเหลือจากทางราชการ จึงเป็นการรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหาย และยังสามารถเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เรียกและรับเงินเพื่อเป็นการตอบแทนกรณีช่วยเหลือรับรองข้อมูลอันเป็นเท็จ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกทั้งพฤติการณ์เป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม

เป็นลักษณะต้องห้ามการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๘) ต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ คำสั่งลงโทษจึงชอบด้วยกฎหมาย (ผู้สนใจศึกษารายละเอียดได้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๗๗/๒๕๖๑)

ผู้ใหญ่บ้านและกำนันเป็นสถาบันที่อยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน เพราะเป็นการปกครองท้องที่ที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด เป็นผู้ช่วยเหลือราชการในการ “บำบัดทุกข์บำรุงสุข” แก่ราษฎรในตำบลหมู่บ้าน ขณะเดียวกันก็เป็นผู้แทนราษฎรในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ ในฐานะ “เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง” จึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และเป็นแบบอย่างที่ดี รักษาชื่อเสียงเกียรติศักดิ์ของตนมิได้เสื่อมเสีย ดำรงตนอยู่ภายใต้ความศรัทธาและเชื่อมั่นของราษฎรในพื้นที่เพื่อให้การบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎรสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง ... !!

เรื่องที่ ๘

คำสั่งลงโทษทางวินัยตามมติชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ...
อุทธรณ์ได้เพียงใด และฟ้องศาลปกครองได้หรือไม่ ?

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๐/๒๕๖๐

พฤติการณ์การกระทำ

✎ กรรมการตรวจรับพัสดุได้ลงลายมือชื่อตรวจรับงานซ่อมรถยนต์ในใบตรวจรับพัสดุ ทั้งที่งานซ่อมยังไม่แล้วเสร็จ

✎ เบิกจ่ายค่าซ่อมรถยนต์ให้กับผู้รับจ้างก่อนที่ผู้รับจ้างจะส่งมอบงาน โดยเป็นการส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนด ซึ่งกรรมการตรวจรับพัสดุไม่เสนอให้มีการเรียกค่าปรับผู้รับจ้าง

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

✎ กรรมการตรวจรับพัสดุตรวจรับงานโดยที่งานยังไม่แล้วเสร็จ และไม่เรียกค่าปรับจากผู้รับจ้างที่ส่งงานล่าช้ากว่ากำหนดถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริต

✎ ผู้บังคับบัญชาจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล โดยมีดุลพินิจได้เฉพาะกำหนดระดับโทษเท่านั้น และในชั้นอุทธรณ์ ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ได้เฉพาะดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น จะอุทธรณ์ฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลไว้ไม่ได้

✎ มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ ซึ่งอยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครอง

คำสั่งลงโทษทางวินัยตามมติข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ...
อุทธรณ์ได้เพียงใด และฟ้องศาลปกครองได้หรือไม่ ?

การพิจารณาโทษทางวินัยข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่าทุจริต ต่อหน้าที่ราชการ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว

หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดหรือผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจ แต่งตั้งถอดถอนข้าราชการผู้ถูกกล่าวหา ต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีกและในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ แล้วแต่กรณี (มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒)

ด้วยเหตุนี้ ในการพิจารณาโทษทางวินัยข้าราชการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล ผู้มีอำนาจจึงมีเพียงอำนาจลงโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลแล้วเท่านั้น จะเปลี่ยนแปลงฐานความผิดไปจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติแล้วไม่ได้

อย่างไรก็ตาม กระบวนการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งดังกล่าว มีประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่น่าสนใจหลายประการ เช่น

ในชั้นอุทธรณ์ ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะพิจารณาเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัย ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้วได้หรือไม่ ?

ในชั้นฟ้องคดีต่อศาล หากข้าราชการที่ได้รับคำสั่งลงโทษ เห็นว่ามติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาว่า มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยประเด็นดังกล่าวในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๐/๒๕๖๐

โดยมูลเหตุของคดีนี้เกิดจากกรมทางหลวงชนบทได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีหน่วยงานได้จ้างซ่อมรถยนต์ส่วนบุคคล โดยผู้ฟ้องคดีเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ ได้ลงลายมือชื่อตรวจรับงานซ่อมในใบตรวจรับพัสดุ ทั้งที่งานซ่อมยังไม่แล้วเสร็จ และมีการเบิกจ่ายค่าซ่อมรถยนต์ให้กับผู้รับจ้าง ก่อนที่ผู้รับจ้างจะส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนด พฤติการณ์ถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ เป็นความผิดวินัยฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานประพฤติกู้ช่วยอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ และคณะกรรมการฯ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ยกอุทธรณ์

ผู้ฟ้องคดี เห็นว่า เป็นการใช้ดุลพินิจในการลงโทษที่รุนแรง ไม่สมควรแก่ความผิดและผู้ฟ้องคดีได้ชดใช้เงินให้แก่ทางราชการแล้ว อีกทั้งก็ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน จึงควรได้รับการลดหย่อนโทษ จึงฟ้อง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรมทางหลวงชนบท เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยขอให้ศาลปกครองเพิกถอนมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แย้งว่า การวินิจฉัยข้อมูลของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ผู้ฟ้องคดีไม่อาจฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำสั่งลงโทษทางวินัยได้ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยประเด็นนี้ว่า มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ข้อมูลความผิดทางวินัยเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มีผลเป็นเพียงการชี้มูลความผิดทางวินัยเท่านั้น มิได้เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดของ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และศาลปกครองเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการ ที่มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงย่อมมีอำนาจดุลพินิจอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดี ได้ตามรูปคดีโดยไม่จำต้องยึดถือพยานหลักฐานจากสำนวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำหรับประเด็นปัญหาว่า ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะ พิจารณาเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยอย่างไร้แรงตามที คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมูลความผิดแล้วได้หรือไม่นั้น ศาลปกครอง **สูงสุดวินิจฉัยว่า** คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีผลผูกพัน องค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิด ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยและยุติแล้วให้เป็นประการอื่นได้

สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย จึงถูกจำกัดว่าจะอุทธรณ์ได้เฉพาะดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น จะอุทธรณ์ว่ามีได้กระทำความผิดทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลไว้ไม่ได้

กล่าวโดยสรุป ในชั้นการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยกรณีนี้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจออกคำสั่งจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล มีดุลพินิจได้เฉพาะกำหนดระดับโทษเท่านั้น

ในชั้นอุทธรณ์ ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ได้เฉพาะดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น จะอุทธรณ์ฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลไว้ไม่ได้

ส่วนในชั้นฟ้องคดีต่อศาล มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการพิจารณาเพื่อมีมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำหรับประเด็นเรื่องคำสั่งลงโทษทางวินัยไต่ออกจากราชการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ? นั้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีนี้ ...

เรื่องที่ ๙

หลอกให้ประชาชนหลงเชื่อ (โดยไม่สุจริต) ...
 ผิดวินัยอย่างร้ายแรง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๔/๒๕๖๑

พฤติการณ์การกระทำ

๕ ข้าราชการซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลธนาคาร โดยตรง ไม่มีอำนาจสั่งให้อนุมัติสินเชื่อ แต่หลอกหลวงประชาชน โดยอ้างว่าสามารถติดต่อขอสินเชื่อได้ทุกธนาคารโดยไม่มีธนาคารใด ปฏิเสธและเรียกเก็บค่าดำเนินการ

๕ ผู้ยื่นขอสินเชื่อไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ จึงขอค่าดำเนินการคืน แต่ข้าราชการไม่คืนให้

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๕ เจ้าหน้าที่ซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธนาคาร และสถาบันการเงินโดยตรง ไม่มีอำนาจสั่งการให้สถาบันการเงิน อนุมัติสินเชื่อ แต่หลอกหลวงประชาชนและเรียกเก็บค่าดำเนินการ ในการติดต่อช่วยเหลือเรื่องสินเชื่อ ถือเป็นพฤติการณ์ที่ไม่รักษาชื่อเสียง ของตนและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้ประชาชน ขาดความเชื่อถือศรัทธาทำให้หน่วยงานต้นสังกัดเสื่อมเสียชื่อเสียง จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

**หลอกให้ประชาชนหลงเชื่อ (โดยไม่สุจริต) ...
ผิดวินัยอย่างร้ายแรง**

ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ โดยต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย และไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว และพึงประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป

การที่ข้าราชการ**ไม่ได้มีหน้าที่โดยตรง**ในการใช้อำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ได้แนะนำประชาชนผู้มาติดต่อว่าสามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเรื่องดังกล่าวได้ จนกระทั่ง ... นำไปสู่การทำสัญญาจ้างให้ดำเนินการ โดยข้าราชการคนดังกล่าวเป็นผู้ลงนามในฐานะพยานในสัญญาและได้รับเงินค่าดำเนินการครึ่งหนึ่งของจำนวนเงินที่ตกลงกันได้

กรณีเช่นนี้ถือว่า “มีพฤติการณ์ที่เป็นความผิดวินัยฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย” หรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๔/๒๕๖๑

โดยมูลเหตุของคดีนี้เกิดจากนางสาว ก. ข้าราชการระดับ ๗ ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์หลอกลวงนาง ส. โดยอ้างว่ามีหน้าที่กำกับดูแลและรับผิดชอบธนาคารพาณิชย์ทั่วประเทศ สามารถติดต่อขอสินเชื่อได้ทุกธนาคารพาณิชย์โดยไม่มีธนาคารใดปฏิเสธ นาง ส. หลงเชื่อจึงตกลงให้นางสาว ก. และนาง อ. ดำเนินการติดต่อขอ

สินเชื่อจากธนาคารแห่งหนึ่ง โดยนางสาว ก. ขอเบิกเงินค่าดำเนินการ อ้างว่าจะนำเงินไปให้ผู้ใหญ่และทีมงาน นาง ส. จึงจ่ายเงินให้ แต่ปรากฏว่า ธนาคารที่นาง ส. ยื่นขอสินเชื่อไม่อนุมัติสินเชื่อให้

นาง ส. จึงขอเงินค่าดำเนินการคืน แต่นางสาว ก. ไม่คืนให้ ต่อมา ผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัยได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัย นางสาว ก. โดยปลดออกจากราชการ

นางสาว ก. เห็นว่า นาง ส. ตกลงจ่ายเงินค่าจ้างให้ด้วยความเต็มใจ มิได้เกิดจากการถูกหลอกลวงหรือฉ้อโกงแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ และเปลี่ยนเป็นโทษสถานเบา และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

ปัญหาว่า การที่นางสาว ก. ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงินโดยตรง ไม่มีอำนาจในการสั่งการให้สถาบันการเงินอนุมัติสินเชื่อ แต่พฤติการณ์ดังกล่าวจะถือได้ว่า “ไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย” หรือไม่

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ข้าราชการในสังกัดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงิน เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขอสินเชื่ออันเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของตนที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงิน โดยเป็นผู้แนะนำให้ผู้ขอสินเชื่อรู้จักกับข้าราชการระดับสูงที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินว่าสามารถติดต่อช่วยเหลือเรื่องสินเชื่อได้ ทั้งเป็นผู้ลงชื่อเป็นพยานในสัญญาว่าจ้างให้ดำเนินการขอสินเชื่อธนาคารให้แก่ผู้ขอสินเชื่อ เป็นผู้รับเงินค่าจ้างตามสัญญา และเมื่อการขอสินเชื่อไม่สำเร็จตาม

ข้อตกลงกลับไม่คืนเงินค่าจ้าง ถือว่าเป็นพฤติการณ์ที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง ไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตนในตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้ประชาชนและสังคมทั่วไปขาดความเชื่อมั่นเลื่อมใสศรัทธา และขาดความเชื่อถือ และทำให้หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดซึ่งเป็น ส่วนราชการในการกำกับดูแลธนาคารและสถาบันการเงิน รวมถึง ข้าราชการในสังกัด **เสื่อมเสียชื่อเสียง** จึงเป็นการกระทำที่ไม่รักษา **ชื่อเสียงของตนและไม่รักษาเกียรติศักดิ์**ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ของตนทำให้เสื่อมเสีย โดยกระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้ บังคับอยู่ในขณะนั้น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีนี้ถือเป็นอุทธรณ์ที่ดี ให้กับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วไปที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ กรอบวินัยของข้าราชการ ทั้งที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติที่กฎหมาย กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรง ในงานนั้น ๆ แต่หากมีพฤติการณ์เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในงานที่เป็นอำนาจ หน้าที่ขององค์กรโดยไม่สุจริต และทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ และเลื่อมใสศรัทธาต่อองค์กร พฤติการณ์อาจเข้าข่ายเป็นผู้ประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรง อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้

เรื่องที่ ๑๐

**ผู้ใหญ่บ้าน ... เก็บดอกเบี้ยยกองทุนไว้กับตน
และเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โครงการ ... ผิดวินัยร้ายแรง !!**

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๗/๒๕๖๒

พฤติการณ์การกระทำ

๔ ผู้ใหญ่บ้านในฐานะกรรมการและเลขานุการกองทุนเงินล้าน เก็บดอกเบี้ยยเงินกู้จากสมาชิกไว้กับตนเองประมาณ ๒ ปีเศษ โดยไม่ได้นำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคารในทันที

๕ ผู้ใหญ่บ้านในฐานะประธานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) บริหารจัดการเงินไม่โปร่งใส และเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าว

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๔ แม้พฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหาทั้งสองกรณีจะเป็นการกระทำในฐานะอื่น โดยไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านก็ตาม แต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรในหมู่บ้าน ควบคุมดูแลราษฎรให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยสถานะย่อมได้รับการยกย่องนับถือและไว้วางใจจากราษฎร จึงถือเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนในฐานะผู้ใหญ่บ้าน อันเป็นการประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง

**ผู้ใหญ่บ้าน ... เก็บดอกเบี้ยยกองทุนไว้กับตน
และเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โครงการ ... ผิดวินัยร้ายแรง !!**

พูดถึง ... กองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินล้าน กองทุนสัจจะ หรือจะเป็นโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน (SML) ถือเป็นโครงการที่รัฐบาลมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ในลักษณะเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชน เพื่อส่งเสริมกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน เสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณไปให้หมู่บ้านบริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งแต่ละกองทุนก็ต้องมีคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายเข้ามาบริหารจัดการกองทุน ซึ่งคณะกรรมการก็จะมาจากประชาชนร่วมกันคัดเลือกคนดีและมีคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น เป็นผู้อยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า ๒ ปี มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีความรู้ความชำนาญเข้ามาบริหารกองทุน ถ้าหมู่บ้านหรือชุมชนใดบริหารจัดการกองทุนได้ดี ก็จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่ถ้าบางโครงการที่คณะกรรมการบริหารจัดการผิดพลาด หรือมีการทุจริตคอร์รัปชันก็จะเกิดความเสียหายอย่างมาก เช่นเดียวกัน

ดังคดีพิพาทเกี่ยวกับโครงการ SML

ข้อเท็จจริงในคดีมีว่า ราษฎรได้ร้องเรียนต่อนายอำเภอ กล่าวหานางพร (ผู้ใหญ่บ้าน) ว่า มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ส่อไปในทางทุจริต กรณีเป็นกรรมการและเลขานุการกองทุนเงินล้านได้เก็บดอกเบี้ยยกองทุนเงินล้านจากสมาชิกแล้วไม่นำดอกเบี้ย

ไปฝากธนาคารทันทีแต่กลับนำมาเก็บไว้กับตนเองก่อน และกรณี
ในฐานะประธานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน
(SML) บริหารจัดการเงินไม่โปร่งใสต่อไปในทางทุจริต ในโครงการ
จัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อฟื้นฟูการเกษตรหลังน้ำลด

ต่อมา มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและผู้ว่าราชการจังหวัด
มีคำสั่งลงโทษปลดนางพรออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน นางพรจึงได้
ร้องทุกข์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ซึ่งพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกคำร้องทุกข์ นางพรจึงนำคดีมาฟ้อง
ต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากตำแหน่ง
ผู้ใหญ่บ้าน

ปัญหาว่า การกระทำของนางพร (ผู้ฟ้องคดี) ถือเป็นพฤติกรรม
อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

กรณีนี้ที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการและเลขานุการกองทุน
เงินล้าน มีพฤติการณ์ในการเก็บดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกตั้งแต่
ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ไว้กับตนเองจนถึงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔ จึงได้นำ
เงินฝากเข้าบัญชีธนาคาร

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่
กรรมการและเลขานุการกองทุนเงินล้านได้นำเงินที่สมาชิกได้ชำระ
คืนเงินกู้ไปเก็บรักษาไว้กับตัวเองโดยไม่มีอำนาจ ซึ่งการที่ผู้ฟ้องคดี
ได้เก็บรักษาเงินดังกล่าวไว้กับตัวเองเรื่อยมาเป็นระยะเวลาประมาณ
๒ ปีเศษ ผู้ฟ้องคดีย่อมมีโอกาสที่กระทำการใด ๆ กับเงินนั้นในทาง
ส่วนตัวได้ตลอดเวลา กรณีจึงเป็นพฤติการณ์ที่แสวงหาประโยชน์
อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง อันเป็นการทุจริต

กรณีที่สอง ผู้ฟ้องคดีในฐานะประธานโครงการพัฒนา
ศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน (SML) มีพฤติการณ์บริหารจัดการเงิน
โครงการฯ ไม่โปร่งใสต่อไปในทางทุจริต

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน (SML) ซึ่งที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านได้มีมติคัดเลือกโครงการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิเพื่อให้เกษตรกรในชุมชนไว้กักขังเพื่อขยายพันธุ์แต่ผู้ฟ้องคดีได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในชุมชน อันเป็นการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของโครงการในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เกษตรกรในชุมชนดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังมีพฤติการณ์ในการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยการจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวเพียง ๒๔๓ กระสอบ แต่มีการขอเบิกจ่ายงบประมาณจากโครงการเพื่อเป็นค่าจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว ๓๒๐ กระสอบ กระสอบละ ๖๒๕ บาท ซึ่งมีส่วนต่างราคาอยู่ถึง ๔๘,๑๒๕ บาท จึงเห็นว่าการบริหารจัดการโครงการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อฟื้นฟูการเกษตรหลังน้ำลดที่มีผู้ฟ้องคดีเป็นประธานโครงการมีพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางทุจริต

เมื่อผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหาทั้งสองกรณี **แม้การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจะเป็นการกระทำในฐานะกรรมาการและเลขาธิการกองทุนเงินล้าน และในฐานะประธานโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน (SML) โดยไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านก็ตาม** แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในหมู่บ้าน สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ควบคุมดูแลราษฎรให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๒๗ (๒) (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งโดยสภาพของผู้ฟ้องคดีย่อมได้รับการยกย่องนับถือและได้รับความไว้วางใจจาก

ราษฎรในหมู่บ้านว่าเป็นผู้มีเกียรติและศักดิ์ศรี การที่มีพฤติการณ์
 ในทางทุจริตดังกล่าวข้างต้น จึงถือเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงและ
 เกียรติศักดิ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนในฐานะผู้ใหญ่บ้าน อันเป็น
การประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
 ตามมาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
 ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ซึ่งใช้บังคับในขณะที่เกิด
 ข้อพิพาท) **คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน**
จึงชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ถือว่าเป็นอุทธรณ์ที่ดีให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ
 ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ซึ่งเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่จะต้องไม่มี
 พฤติการณ์ในทางทุจริต แม้การทุจริตนั้นจะไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจ
 หน้าที่โดยตรงในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านก็ตาม ถือเป็นผู้ประพฤติชั่ว
 อย่างร้ายแรงที่ส่งผลให้พ้นจากตำแหน่งได้ เช่น การที่ผู้ใหญ่บ้านเก็บ
 รักษาดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกไว้กับตนเองเป็นเวลา ๒ ปี โดยมีได้
 นำไปฝากธนาคารในทันที และเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โครงการ
 SML รวมทั้งดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไปในทางทุจริต ซึ่งถือเป็นผู้
 ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ... !!!
 (สนใจศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
 ที่ อร. ๑๗/๒๕๖๒ ปรัชชาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)

เรื่องที่ ๑๑

**ถูกลด ... เพราะละทิ้งหน้าที่เกิน ๑๕ วัน
โดยไม่มีเหตุอันควร !**

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๕/๒๕๖๒

พฤติการณ์การกระทำ

☞ ข้าราชการได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รวบรวมวันลาของข้าราชการ ไม่ได้ลงชื่อปฏิบัติราชการและไม่ได้ยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชา นับต่อเนื่องกันไปทุกวันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยอ้างเหตุผลว่าถูกบงการร้ายจนไม่สามารถมาทำงานได้ โดยมีเพียงบันทึกรับแจ้งความประจำวันเป็นหลักฐานเท่านั้น และอ้างว่าถูกกลั่นแกล้งโดยมีการนำบัญชีการลงเวลาไปซ่อน ถือว่าไม่มีเหตุผลอันสมควร

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ ข้าราชการขาดราชการต่อเนื่องเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

☞ บัญชีการลงเวลาปฏิบัติราชการ ถือเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าข้าราชการที่ลงชื่อได้มาปฏิบัติงาน หากพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการลงเวลาปฏิบัติราชการจะต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

**ถูกปลด ... เพราะละทิ้งหน้าที่เกิน ๑๕ วัน
โดยไม่มีเหตุอันควร !**

กรณีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรนั้น ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งอาจถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ทั้งนี้ ในการอ้างเหตุผลว่าไม่อาจมาปฏิบัติราชการได้ จะต้องมีการพยานหลักฐานที่รับฟังได้ การอ้างว่าตนถูกบงการร้ายจนไม่สามารถมาทำงานได้โดยมีเพียงบันทึกรับแจ้งความประจำวันเป็นหลักฐานโดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นใดนั้นไม่อาจรับฟังได้ อีกทั้งการกลับมาปฏิบัติงานในภายหลังก็ไม่ถือเป็นเหตุให้ลดโทษโดยลงโทษต่ำกว่าปลดออกจากราชการได้

มูลเหตุของข้อพิพาท สืบเนื่องจาก ... นายหนุ่มซึ่งเป็นข้าราชการไม่มาปฏิบัติราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยอ้างเหตุว่าตนถูกบงการร้ายที่บ้านและระหว่างการเดินทางมาทำงาน ทำให้ไม่อาจมาทำงานได้ และได้ไปแจ้งความไว้ที่สถานีตำรวจแล้ว ซึ่งบางวันตนได้มาทำงานแต่มีได้ลงชื่อในบัญชีลงเวลาเนื่องจากถูกกลั่นแกล้งเอาบัญชีไปเก็บไว้ หลังจากมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงตามรายงานการสอบสวนว่า นายหนุ่มขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ รวมจำนวน ๒๓ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วจึงมีคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน

โดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๘๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

นายหนุ่มได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว และคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ เป็นเหตุให้นายหนุ่มนำคดีมาฟ้องศาลปกครอง โดยอ้างว่าตนมิได้ขาดราชการต่อเนื่องเกินกว่า ๑๕ วัน เพราะบางวันได้มาทำงานแต่มิได้ลงเวลา รวมทั้งตนมิได้ขาดราชการไปเลยแต่ได้กลับมาปฏิบัติงานในภายหลัง จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งปลดออกจากราชการและเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว

คดีนี้มีข้อกฎหมายที่สำคัญ คือ มาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า การกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (๓) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ บทบัญญัตินี้มีความหมายว่า ข้าราชการนั้นไม่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยไม่สามารถติดตามตัวได้ตั้งแต่แรกที่ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการนับเป็นเวลาติดต่อคราวเดียวกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยต้องพิจารณาว่ามีเหตุผลอันสมควรหรือไม่

ปัญหา (๑) ผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาลงชื่อปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ ถึงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และไม่ได้ยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชา โดยเมื่อพิจารณาวันที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาลงชื่อปฏิบัติราชการและไม่ได้ยื่นใบลานั้นต่อเนื่องกันไปทุกวัน รวมทั้งวันหยุดราชการที่อยู่ในระหว่างนั้นด้วย ถือว่าผู้ฟ้องคดีขาดราชการในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน ตามนัยมาตรา ๘๕

(๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการมานานและได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รวบรวมวันลาของข้าราชการ จึงย่อมทราบระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการลาหรือการไม่มาปฏิบัติราชการเป็นอย่างดี และย่อมทราบว่าบัญชีการลงเวลาการปฏิบัติราชการถือเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าข้าราชการที่ลงชื่อได้มาปฏิบัติงาน และจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานก็ให้การสอดคล้องกันว่า หน่วยงานได้มีแนวปฏิบัติในการลงเวลาปฏิบัติราชการที่บุคลากรต่างทราบและเข้าใจเป็นอย่างดี

ฉะนั้น หากผู้ฟ้องคดีมาปฏิบัติงานจริง ย่อมควรชวนขวยลงเวลาปฏิบัติราชการในบัญชีลงเวลา หรือหากมีการกลั่นแกล้งนำบัญชีไปซ่อน ผู้ฟ้องคดีก็สามารถแจ้งปัญหาต่อผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปได้ ประกอบกับไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีเจ็บป่วยหรือประสบปัญหาถึงขนาดไม่สามารถเดินทางมาปฏิบัติราชการหรือยื่นใบลาได้ รวมทั้งไม่มีพยานบุคคลหรือพยานหลักฐานใดแสดงว่าผู้ฟ้องคดีถูกปองร้ายตามที่กล่าวอ้าง คงมีแต่เพียงรายงานประจำวันรับแจ้งความของสถานีตำรวจเป็นหลักฐานเท่านั้น พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ปัญหา (๒) คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งโทษ

ที่ลงได้ คือ ปลดออกกับไล่ออกจากราชการฐานใดฐานหนึ่งตาม มาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่ผู้บังคับบัญชา ลงโทษปลดออกจากราชการ อันเป็นโทษขั้นต่ำสุดที่กฎหมาย กำหนดไว้สำหรับการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นคุณแก่ ผู้ฟ้องคดีแล้ว คำสั่งลงโทษดังกล่าวจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบ ด้วยกฎหมาย และแม้ผู้ฟ้องคดีจะได้กลับมาปฏิบัติราชการในภายหลัง ก็ไม่อาจนำเอาพฤติการณ์ดังกล่าวมาเป็นเหตุผลหย่อนโทษให้ได้รับโทษ น้อยกว่าปลดออกจากราชการได้ (ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียด เพิ่มเติมได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๕/๒๕๖๒)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีดังกล่าว เป็นอุทธรณ์ สำคัญสำหรับข้าราชการในเรื่องการมาปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยไม่อาจ ขาดราชการต่อเนื่องเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรได้ ซึ่งถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่อาจถูกกลงโทษปลดออกหรือ ไล่ออกจากราชการ นอกจากนี้ การลงเวลาปฏิบัติราชการถือเป็น ธรรมเนียมปฏิบัติของการปฏิบัติราชการที่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐต้องถือปฏิบัติ บัญชีการลงเวลาปฏิบัติราชการ จึงถือเป็น สิ่งสำคัญเพื่อให้ทราบว่าข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติหน้าที่ ราชการ จึงไม่อาจอ้างว่าไม่สามารถลงชื่อได้เนื่องจากมีการนำบัญชี การลงเวลาไปซ่อนหรือถูกกลั่นแกล้ง เพราะแม้เป็นจริงตามที่กล่าวอ้าง ข้าราชการผู้นั้นจะต้องแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นต่อผู้บังคับบัญชาที่เหนือ ขึ้นไปให้รับทราบมิใช่หนึ่งเฉยโดยไม่ลงเวลา ทั้งนี้ เพราะเวลาในการ ปฏิบัติราชการมีความสำคัญและมีผลต่ออนาคตในการรับราชการ

เรื่องที่ ๑๒

ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันสิบห้าวัน :

เหตุผลอันสมควรและการนับระยะเวลา

รวมวันหยุดราชการ !

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๓๖/๒๕๕๙

พฤติการณ์การกระทำ

๕ ข้าราชการขาดราชการติดต่อกันต่อเนื่องเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่ส่งใบลาหรือแจ้งผู้บังคับบัญชาถึงเหตุที่ไม่อาจมาปฏิบัติราชการได้

๕ อ้างว่าป่วย แต่จัดส่งใบรับรองแพทย์ในภายหลังเป็นเวลาถึง ๓ เดือน โดยเป็นเพียงการบันทึกอาการของโรคตามคำบอกเล่าเท่านั้น

๕ ในช่วงเวลาที่ขาดราชการดังกล่าว มีบางวันได้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นซึ่งไม่ใช่หน้าที่ตามภารกิจในกลุ่มงานของตน

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๕ การนับเวลาการขาดราชการต่อเนื่องเกินกว่า ๑๕ วันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรนั้น จะนับวันหยุดราชการรวมเข้าด้วย

๕ ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติตามเฉพาะภารกิจในกลุ่มงานตามที่ได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น การไปปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือหน้าที่ซึ่งเป็นภารกิจของกลุ่มงานอื่น ไม่อาจถือว่าในวันดังกล่าวได้มาปฏิบัติราชการ

**ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันสิบห้าวัน :
เหตุผลอันสมควรและการนับระยะเวลา
รวมวันหยุดราชการ !**

ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ นอกจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่ตนมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาแล้ว จะต้องรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด ไม่กระทำความผิดวินัย กรณีที่ไม่อาจมาปฏิบัติราชการไม่ว่าจะมีสาเหตุจากเรื่องใดก็ตาม ก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการลาประเภทนั้น หากไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องอาจเป็นความผิดวินัยได้

ดังเช่น การที่ข้าราชการ**ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวัน**โดยไม่มีเหตุอันสมควร ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งการพิจารณาความผิดทางวินัยดังกล่าว จะต้องพิจารณา**เหตุผลอันสมควร**ของการละทิ้งหน้าที่ราชการและระยะเวลาต้อง**ติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวัน**

คดีปกครองนี้นอกจากจะมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับเหตุผลอันสมควรและการนับระยะเวลาว่าจะต้องนับต่อเนื่องรวมวันหยุดราชการด้วยหรือไม่แล้ว ศาลปกครองสูงสุดยังได้วางหลักปฏิบัติราชการว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการจะต้องปฏิบัติหน้าที่เฉพาะภายใต้ภารกิจในกลุ่มงานที่มีคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่

ข้อพิพาทในคดีนี้ มีสาเหตุเกิดขึ้นจากการที่ข้าราชการไม่มาปฏิบัติราชการติดต่อกันต่อเนื่องเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่ได้ส่งใบลา หรือแจ้งผู้บังคับบัญชาถึงเหตุที่ไม่อาจมาปฏิบัติราชการได้และในช่วงระหว่างวันที่ขาดราชการมีวันหยุดราชการด้วย หลังจากระหว่างมีการสอบสวน วินัยร้ายแรง ผู้มีอำนาจได้ออกคำสั่งปลดออกจากราชการ ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการตามมาตรา ๘๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

เมื่ออุทธรณ์คำสั่งปลดออกจากราชการและคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมมีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ข้าราชการท่านนี้ (ผู้ฟ้องคดี) จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษา หรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งปลดออกจากราชการ

โดยคดีนี้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เดิมดำรงตำแหน่ง **เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.** และต่อมาเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้มีคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ที่ **กลุ่มบังคับโทษปรับ** โดยมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

ผู้ฟ้องคดีขาดราชการระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ ระหว่างวันที่ขาดราชการดังกล่าวมีวันหยุดราชการ คือ **วันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดชดเชยสำหรับวันหยุดนักขัตฤกษ์** โดยผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า การนับวันขาดราชการได้มีการนับวันหยุดราชการรวมเข้าไปด้วยซึ่งหากหักวันดังกล่าวออกถือว่ามิได้ขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน ตามที่ถูกกล่าวหา นอกจากนี้ ในวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โรคเก๊าท์ซึ่งเป็นโรคประจำตัวของผู้ฟ้องคดี

กำเร็บ จึงได้โทรศัพท์ไปปรึกษาแพทย์โดยได้รับคำแนะนำมาให้ซื้อ มาทาน และในวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้ออกปฏิบัติ หน้าที่ร่วมสืบสวนและจับกุมนักค้ายาเสพติด โดยผู้บังคับบัญชา ก็ทราบและได้อนุญาตด้วยวาจาแล้ว จึงไม่ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการ

ปัญหาว่า ผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่า สิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควรขาดราชการหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยคดีนี้โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ประเด็นแรก ในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่นตามที่ ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง (วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓) นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เป็นการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ไม่ใช่หน้าที่ตามภารกิจ ในกลุ่มงานของตน ดังนั้น จะถือว่าเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการ หรือไม่ ? ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักการปฏิบัติราชการไว้ว่า ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานเฉพาะงานในกลุ่มงานตามที่มี อำนาจได้มีคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาจะสั่ง การเป็นอย่างอื่น โดยข้าราชการทุกคนต้องใช้อำนาจและปฏิบัติ หน้าที่ภายในขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของตน ซึ่งการพิจารณาว่า ข้าราชการผู้ใดมีหน้าที่ใดนั้น พิจารณาได้ดังนี้ ๑) พิจารณาจาก ระเบียบและกฎหมาย ๒) พิจารณาจากมาตรฐานการกำหนดตำแหน่ง ๓) พิจารณาจากคำสั่งหรือการมอบหมายของผู้บังคับบัญชา และ ๔) พิจารณาจากพฤติการณ์

ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ปฏิบัติราชการเฉพาะงานในกลุ่มบังคับ โทษปรับ เว้นแต่ผู้ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาจะสั่งการเป็นอย่างอื่น เมื่อไม่ปรากฏว่ากลุ่มบังคับโทษปรับที่ผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่มีการกิจการ สืบสวนและจับกุมนักค้ายาเสพติด และการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้ฟ้องคดี

เข้าร่วมต้องเป็นกรณีที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และจะใช้อำนาจในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้ต่อเมื่อผู้บังคับบัญชาขอมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติและต้องปฏิบัติเฉพาะกรณีที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้บังคับบัญชาคนใดมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติภารกิจอื่นนอกเหนือจากภารกิจในกลุ่มงานของตน

จึงเป็นการกระทำนอกเหนือหน้าที่และไม่อาจถือได้ว่าในวันดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้มาปฏิบัติราชการ

ประเด็นที่สอง การที่ผู้ฟ้องคดีขาดราชการถือว่ามีเหตุผลอันสมควรหรือไม่? โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ส่งใบลาหรือแจ้งสาเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบและภายหลังได้แสดงใบรับรองแพทย์ของโรงพยาบาลของรัฐซึ่งได้ออกภายหลังจากวันที่ผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติราชการถึง ๓ เดือน

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า จากข้อความที่ระบุในใบรับรองแพทย์ประกอบกับถ้อยคำที่นายแพทย์ ว. ให้ไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ได้ความว่า ใบรับรองแพทย์ที่ออกให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงการบันทึกอาการของโรคตามที่ได้มีการสอบถามประวัติการเจ็บป่วยของคนไข้จากคำบอกเล่าของผู้ฟ้องคดี โดยที่ไม่ได้มีประวัติทางการแพทย์อื่นมาประกอบการวินิจฉัยโรคว่า ในระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีมีอาการเจ็บป่วยตามที่ผู้ฟ้องคดีบอกเล่าจริงหรือไม่ อีกทั้งใบรับรองแพทย์ได้ออกภายหลังจากวันที่ผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติราชการถึง ๓ เดือน

จึงรับฟังไม่ได้ว่าในระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีมีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคเก๊าท์ดังที่กล่าวอ้าง การไม่มาปฏิบัติราชการในระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ของ

ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

ประเด็นที่สาม การนับระยะเวลาละทิ้งหน้าที่ราชการ ติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวัน ต้องนับวันหยุดราชการรวมเข้าไปด้วยหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ต้องนับต่อเนื่องกันและเป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้เคยพิจารณา วินิจฉัยไว้แล้วตามนัยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร. ๐๗๐๙.๒/๑๐๐๐ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติราชการในระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ รวม ๑๘ วัน ซึ่งมีวันหยุดราชการอยู่ระหว่างช่วงกลางของวันที่ผู้ฟ้องคดีขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกัน โดยไม่ได้ส่งใบลาหรือแจ้งสาเหตุในการไม่มาปฏิบัติราชการให้ผู้บังคับบัญชาหรือต้นสังกัดทราบ

จึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์ อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้สนใจศึกษารายละเอียดได้จากคำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ พ. ๓๖/๒๕๕๙

คำพิพากษาดังกล่าวเป็นอุทธรณ์ที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ราชการว่า การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ นอกจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่ตนมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาแล้ว จะต้องรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องการลาราชการ

จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลาประเภทนั้น และในกรณีที่มีการขาดราชการโดยมีวันหยุดราชการอยู่ระหว่างวันที่ขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกัน การนับวันที่ขาดราชการต้องนับต่อเนื่องกัน หากขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ถือว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่อาจถูกลงโทษถึงขั้นปลดออก ดังเช่นคดีนี้

เรื่องที่ ๑๓

**ปฏิบัติหน้าที่โดยพลการ :
พฤติการณ์ผิดวินัยอย่างร้ายแรง !!**

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๐๘/๒๕๖๐

พฤติการณ์การกระทำ

๔ เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจค้นผู้ต้องสงสัยว่ากระทำผิดเกี่ยวกับการซื้อขายยาเสพติดโดยไม่ได้มีหน้าที่โดยตรง และไม่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ชุดการข่าวหรือชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแต่อย่างใด

๕ ทำการล่อซื้อและตรวจค้นโดยไม่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา และไม่ได้รายงานผู้บังคับบัญชาให้รับทราบก่อน

๕ ในการตรวจค้นผู้ต้องสงสัยได้ยิงปืนขึ้นฟ้าหลายนัดเพื่อข่มขู่และใช้เท้าเหยียบแผ่นหลังผู้ต้องสงสัยเพื่อตรวจค้น

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๔ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา หรือจะต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชารับทราบก่อน โดยไม่อาจดำเนินการไปโดยพลการได้อีกทั้งในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

**ปฏิบัติหน้าที่โดยผลการ :
พฤติกรรมผิดวินัยอย่างร้ายแรง !!**

“**ตำรวจ**” คือ ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ... ทำหน้าที่พิทักษ์รักษา กฎหมายและความสงบเรียบร้อยในสังคม เพื่อให้ประชาชนดำเนินชีวิต อยู่อย่างปกติสุข เป็นอาชีพที่สุจริตชนจะรู้สึกภูมิใจและรู้สึกปลอดภัย เมื่ออยู่ใกล้ เพราะสามารถช่วยเหลือและเป็นที่ยึดพิงให้กับประชาชน ในยามที่เกิดเหตุร้ายต่าง ๆ ได้ ด้วยเหตุนี้ตำรวจจึงเป็นอาชีพที่ทรงเกียรติ และเป็นที่ยึดถือไว้วางใจของประชาชน

คติปกครองที่น่าสนใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ตำรวจนี้ ... ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ ราชการที่ดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหลาย โดยคติดังกล่าวเป็นกรณี การล่อซื้อและตรวจค้นบุคคลที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด และมีประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ ตำรวจในการดำเนินการดังกล่าวว่าเข้าข่ายเป็น “ผู้ประพฤติชั่วอย่าง ร้ายแรง” อันถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

ลองมาดู ... พฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อันเป็นมูลเหตุแห่งคดีพิพาทกัน

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า สิบตำรวจเอก หนึ่ง ได้เข้าตรวจค้นนายวิจิต ขณะลงจากรถหน้าบริเวณสถานบริการแห่งหนึ่ง โดยใช้ปืนจ่อที่ศีรษะ แต่นายวิจิตวิ่งหนี จึงได้ใช้อาวุธปืนยิงขึ้นฟ้าหลายนัดเพื่อข่มขู่ เมื่อสิบตำรวจเอก หนึ่ง วิ่งตามไปทันได้สั่งให้นายวิจิตนอนคว่ำและ

ใช้เท้าเหยียบที่แผ่นหลังของนายวิจิตเพื่อทำการตรวจค้นร่างกาย แต่ไม่พบสิ่งผิดกฎหมายใด ๆ และได้ล้วงเอากระเป๋าของนายวิจิตติดตัวไปด้วย นายวิจิตจึงไปแจ้งความและดำเนินคดีอาญา กับ สิบตำรวจเอก หนึ่ง ฐานพยายามฆ่าและชิงทรัพย์

ต่อมา ผู้บังคับบัญชาทราบเรื่องจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย โดยสิบตำรวจเอก หนึ่ง ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนว่า ตนได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อล่อซื้อยาเสพติดตามที่ได้รับแจ้งมาจากสายลับ แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวตนไม่ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบก่อนเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วน รวมทั้ง ไม่ได้ลงบันทึกประจำวันตามระเบียบของกรมตำรวจ

ส่วนผู้บังคับบัญชาของสิบตำรวจเอก หนึ่ง ได้ให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าได้มอบหมายให้สิบตำรวจเอก หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่พนักงานวิทยุ หมวตจักรยานยนต์ และมอบหมายให้ปฏิบัติการชุดปฏิบัติการพิเศษ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน มีหน้าที่รักษาความปลอดภัยของหน่วยตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา แต่ไม่ได้มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ชุดการข่าวหรือชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแต่อย่างใด

คณะกรรมการสอบสวนจึงมีมติว่า สิบตำรวจเอก หนึ่ง กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เห็นควรไล่ออกจากราชการ ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

สิบตำรวจเอก หนึ่ง ไม่เห็นด้วยจึงยื่นอุทธรณ์ แต่ถูกยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง โดยยื่นฟ้องผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษ

ไล่ออกจากราชการ และเพิกถอนผลการพิจารณาอุทธรณ์ของ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ รวมทั้งให้ตนกลับมาปฏิบัติหน้าที่ตามเดิม

สำหรับเหตุผลที่สืบตำรวจเอก หนึ่ง ให้ต่อศาลก็คือ ตนเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจย่อมมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายอันเป็นอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แม้ว่าจะไม่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยตรงก็ตาม อีกทั้งผลในทางอาญาศาลจังหวัดได้พิพากษายกฟ้อง เนื่องจากพยานหลักฐานไม่พอฟังได้ว่าตนพยายามฆ่าผู้เสียหายตามฟ้อง และร่วมกับผู้อื่นซึ่งทรัพย์สินผู้เสียหาย จึงเห็นว่าตนไม่ถือเป็นผู้ประพฤดิชั่วย่างร้ายแรง การถูกลงโทษไล่ออกจากราชการจึงเป็นโทษที่หนักเกินไป

จากข้อเท็จจริงข้างต้น ผู้เขียนขอสรุปพฤติการณ์ที่สำคัญของผู้ฟ้องคดี ดังนี้

- ผู้ฟ้องคดีได้เข้าตรวจค้นผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายยาเสพติด โดยไม่ได้มีหน้าที่โดยตรง เนื่องจากได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานวิทย์ และเป็นปฏิบัติการชุดปฏิบัติการพิเศษ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน

- การล่อซื้อและตรวจค้นดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาและไม่ได้รับรายงานผู้บังคับบัญชาให้รับทราบก่อน

- ในการตรวจค้นผู้ต้องสงสัย ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ปืนยิงขึ้นฟ้าหลายนัดเพื่อข่มขู่ และใช้เท้าเหยียบแผ่นหลังเพื่อตรวจค้น แต่ไม่พบสิ่งผิดกฎหมาย

● ผู้ฟ้องคดีไม่ได้จัดทำหลักฐานสำเนาภาพถ่ายเอกสารหรือลงบันทึกประจำวันหมายเลขธนบัตรที่ใช้ในการล่อซื้อเป็นหลักฐานก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งไม่ได้ลงบันทึกประจำวันในการดำเนินการล่อซื้อยาเสพติดดังกล่าวตามระเบียบของกรมตำรวจ

มีประเด็นน่าสนใจว่า พฤติการณ์เช่นนี้จะถือว่าเป็นผู้ประพฤติกู้ช่วยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้รับรายงานจากสายลับว่าจะมีการล่อซื้อยาเสพติดก็ตาม แต่ก็มีใช่เป็นการกระทำผิดที่จะถือเป็นกรณีเร่งด่วน ซึ่งจะยกเว้นให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการโดยพลการโดยไม่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาและไม่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบได้ และการออกปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ได้จัดทำหลักฐานสำเนาภาพถ่ายเอกสาร หรือลงบันทึกประจำวันหมายเลขธนบัตรที่ใช้ในการล่อซื้อเป็นหลักฐานก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ เป็นการผิดวิสัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะทำการล่อซื้อยาเสพติด ซึ่งจะต้องเตรียมการวางแผนให้รอบคอบเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานให้เพียงพอที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไปได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามระเบียบกรมตำรวจ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๗ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ ที่กำหนดให้ตำรวจต้องลงบันทึกประจำวันหรือรายงานประจำวันที่ตำรวจจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่

กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่บัญญัติให้ตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ จรรยาบรรณ และวินัยของตำรวจโดยเคร่งครัด

นอกจากนี้ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ได้ใช้อาวุธปืนยิงขึ้นฟ้า เพื่อข่มขู่บุคคลผู้ต้องสงสัย พร้อมทั้งขู่บังคับให้นอนคว่ำลงแล้วเอาเท้าเหยียบบริเวณแผ่นหลังเพื่อทำการตรวจค้นตัวแต่ไม่พบสิ่งผิดกฎหมาย และไม่ปรากฏพฤติกรรมที่แสดงว่ามีการซื้อขยาเสพติด เป็นการพกพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาตและยิงปืนข่มขู่ผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นผู้รักษากฎหมาย ได้กระทำการโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายเสียเอง จึงเป็นการกระทำผิดวินัยตำรวจ และได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งโทษที่ลงได้ คือ ปลดออกหรือไล่ออก

คำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๐๘/๒๕๖๐)

อย่างไรก็ตาม ... ศาลปกครองยังได้วินิจฉัยในส่วนข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี ในประเด็นที่ศาลจังหวัดได้พิพากษายกฟ้อง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ตนไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดว่า การดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา ถือเป็นคนละส่วนกับการดำเนินคดีอาญา ซึ่งการดำเนินการทางวินัยถือเป็นมาตรการควบคุมการรักษาวินัยของข้าราชการ การดำเนินการทางวินัยข้าราชการจึงต้องพิจารณาตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการประเภทนั้น ๆ เช่น ข้าราชการตำรวจ คือ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ หมวด ๕ วินัยและการรักษาวินัย ประกอบกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งการรับฟังพยานหลักฐานในการลงโทษทางวินัย ต้องรับฟังตามการสอบสวนวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย และการลงโทษทางวินัยจะพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริงหรือไม่ โดยไม่จำเป็นต้องรับฟังตามคำวินิจฉัยและผลคำพิพากษา ในคดีอาญา

คดีดังกล่าว ... นับว่าเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดี สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะต้องได้รับมอบหมาย จากผู้บังคับบัญชาหรือรายงานให้ผู้บังคับบัญชารับทราบก่อน โดยไม่อาจ ดำเนินการไปโดยพลการได้ อีกทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ต้องดำเนินการ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้ ... ในคดีดังกล่าวศาลปกครองยังได้วางบรรทัดฐาน เกี่ยวกับการพิจารณาโทษทางอาญาและโทษทางวินัยไว้ ซึ่งสอดคล้อง กับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๔๗/๒๕๕๕ กล่าวคือ ผู้ที่ถูก พิจารณาโทษทางวินัยไม่อาจอ้างผลคดีในทางอาญามาเพื่อใช้ในการ พิจารณาโทษทางวินัยได้ เพราะเป็นกระบวนการที่แยกต่างหากจาก กันและมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน โดยการดำเนินคดีอาญาเป็นการ ดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่กำหนดโทษทางอาญาไว้มาลงโทษตามกฎหมาย โดยมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งโทษที่ลงเป็น มาตรการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ของบุคคลโดยตรง เช่น การกักขัง จำคุก ดังนั้น จึงต้องเข้มงวด ในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยจนปราศจากข้อสงสัย ศาลจึงจะ

พิพากษาลงโทษจำเลย โดยหากปรากฏข้อสงสัยแม้เพียงเล็กน้อย ศาลก็จะยกประโยชน์ให้แก่จำเลย

ส่วนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการ เป็นมาตรการทางการปกครองและการบังคับบัญชาที่มีความมุ่งหมายสำคัญ เพื่อควบคุมความประพฤติของข้าราชการให้อยู่ในกรอบระเบียบวินัยของทางราชการเพื่อให้ข้าราชการปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายและภารกิจขององค์กร โทษทางวินัย จึงเป็นเพียงมาตรการทางการปกครองซึ่งมีความรุนแรงน้อยกว่า โทษทางอาญา โดยกระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการ กฎหมายกำหนดให้เป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณา ดำเนินการตามความเหมาะสมตามที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง กำหนดไว้ การพิจารณาโทษทั้งสองประเภทดังกล่าวจึงแยกกัน พิจารณาอย่างชัดเจน

เรื่องที่ ๑๔

“เจ้าหน้าที่ศาล” ส่งหมายไม่ถึงผู้รับ ... ผิดวินัยร้ายแรง ?

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๐/๒๕๕๖

พฤติการณ์การกระทำ

☞ เจ้าหน้าที่ธุรการศาลได้รับมอบหมายให้ส่งหมายนัดและสำเนาอุทธรณ์ให้แก่คู่ความในคดีแพ่ง แต่ไม่ดำเนินการส่งหมายทำให้คู่ความเสียสิทธิในการยื่นอุทธรณ์

☞ รายงานผลการส่งหมายไม่ตรงกับความเป็นจริงว่าได้ส่งหมายโดยวิธีการปิดหมายเพราะไม่มีผู้รับ แต่คูกรณียืนยันว่าอยู่บ้านตลอดแต่ไม่ได้รับหมายดังกล่าว

☞ ไม่จัดส่งหมายด้วยตนเอง แต่ให้หลานเป็นผู้ไปส่งหมายแทนและตนเองนั่งรออยู่ที่รถ

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้องและเป็นไปตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด การที่เจ้าหน้าที่ธุรการศาลละเลยไม่นำหมายนัดและสำเนาอุทธรณ์ส่งให้แก่คู่ความและรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ถือเป็น การจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและระเบียบศาลแพ่งฯ อันเป็นภารกิจที่สำคัญในการอำนวยความยุติธรรมแก่คู่ความ จึงถือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

“เจ้าหน้าที่ศาล” ส่งหมายไม่ถึงผู้รับ ... ผิดวินัยร้ายแรง ?

การส่งหมายศาลมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้คู่ความแต่ละฝ่าย ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อหา ข้อโต้แย้ง สามารถตรวจสอบและทำความเข้าใจเรื่องราวและพยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดีได้อย่างเพียงพอที่จะเป็นประโยชน์แก่การปกป้องสิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณาของคู่ความในคดี เนื่องจากก่อนที่ศาลจะพิพากษาอรรถคดี ศาลจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้คู่ความได้ทราบถึงข้ออ้างหรือข้อแย้งของแต่ละฝ่าย และให้คู่ความแสดงพยานหลักฐานเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงที่ตนกล่าวอ้างหรือหักล้างข้อเท็จจริงที่อีกฝ่ายหนึ่งกล่าวอ้าง และเฉพาะแต่ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่คู่ความได้มีโอกาสยืนยันหรือหักล้างแล้วเท่านั้นที่ศาลจะนำมาใช้ในการทำคำพิพากษาหรือชี้ขาดคดีได้

ดังนั้น การส่งหมายจึงนับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อการอำนวยความยุติธรรมของศาล ด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่ผู้ส่งหมายจึงต้องทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ส่งหมายไม่ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ เช่น ไม่ได้ส่งหมายหรือส่งหมายให้คู่ความไม่ถูกต้อง ทำให้คู่ความไม่สามารถต่อสู้คดีได้ จะถือว่าเจ้าหน้าที่ส่งหมายกระทำความผิดต่อหน้าที่ถึงขั้นมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๐/๒๕๕๖ ซึ่งแม้จะเป็นคดีพิพาทที่เกิดขึ้นในศาลแพ่ง

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่ก็สามารถใช้เป็นบรรทัดฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำศาลอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ผู้ฟ้องคดีในคดีนี้เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการศาลยุติธรรม ได้รับมอบหมายให้ส่งหมายนัดและสำเนาอุทธรณ์ให้แก่นาง ร. คู่ความในคดีแพ่งของศาลจังหวัด แต่ไม่ดำเนินการส่งหมาย ทำให้นาง ร. เสียสิทธิยื่นอุทธรณ์ นอกจากนี้ ยังรายงานผลการส่งหมายไม่ตรงกับความเป็นจริงว่า ได้ส่งหมายโดยวิธีปิดหมายเพราะไม่มีผู้รับ โดยระบุสภาพภูมิลำเนาในใบรายงานผลการส่งหมายว่าเป็นทาวนเฮาส์ ทั้งที่บ้านของนาง ร. เป็นบ้านเดี่ยวและนาง ร. ยืนยันว่าตนอยู่บ้านโดยตลอด แต่ไม่ได้รับหมาย ในการสอบสวนข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าให้หลานเป็นผู้ไปส่งหมายแทนและตนเองนั่งรอที่รถ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม) ได้มีมติว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดทางวินัยร้ายแรงฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา และกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ขณะเกิดเหตุ) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม) มีคำสั่งลงโทษให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว

หลังจากที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ประธานศาลฎีกา) มีคำสั่งยกอุทธรณ์

ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษ โดยเห็นว่า ศาลจังหวัดได้มีคำสั่งแต่งตั้งนาง ร. เป็นผู้จัดการมรดกตามคำขอแล้ว และนาง ร. ยังมีเวลาเพียงพอที่จะขอคัดสำเนาอุทธรณ์หรือขอขยายระยะเวลายื่นคำแก้อุทธรณ์ การไม่ส่งหมายไม่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อการตัดสินใจ

หรือการให้ความเป็นธรรมในทางกฎหมายของศาลแต่อย่างใด นอกจากนี้ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ได้รับข้อมุกกล่าวหา (ตามแบบ สว ๓) ผู้ฟ้องคดีว่าเป็นความผิดตามมาตราใดอย่างครบถ้วน

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ไปส่งหมายด้วยตนเอง แต่รายงานผลการส่งหมายไม่ตรงกับข้อเท็จจริงว่า ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และระเบียบศาลแพ่ง ว่าด้วยการส่งคำคู่ความและเอกสาร พ.ศ. ๒๕๔๓ และถือว่าเป็นการรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา และโดยที่ศาลทั้งหลายมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ทั้งยังต้องแสดงให้ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีอย่างเคร่งครัดครบถ้วน เพื่อการนี้ศาลจำต้องเปิดโอกาสให้คู่ความได้ทราบถึงข้ออ้างหรือข้อแย้งของแต่ละฝ่าย และให้คู่ความแสดงพยานหลักฐานเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงที่ตนกล่าวอ้าง หรือหักล้างข้อเท็จจริงที่อีกฝ่ายหนึ่งกล่าวอ้าง และเฉพาะแต่ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่คู่ความได้มีโอกาสยืนยันหรือหักล้างแล้วเท่านั้น ที่ศาลจะนำมาใช้ในการทำคำพิพากษาหรือชี้ขาดคดีได้ การส่งหมายนัดและคำคู่ความ อันได้แก่ คำฟ้อง คำให้การ หรือคำร้องทั้งหลายที่คู่ความฝ่ายหนึ่งยื่นต่อศาลให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งโดยถูกต้องและตรงต่อเวลา จึงเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่คู่ความของศาลยุติธรรม ซึ่งภารกิจดังกล่าวประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานศาล

หากเจ้าพนักงานศาลละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวขาดตกบกพร่อง ย่อมกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือ

ศรัทธาของบุคคลทั่วไปในการประสาทความยุติธรรมของศาลยุติธรรม โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ การที่ผู้ฟ้องคดีละเลยไม่นำหมายนัดและสำเนาอุทธรณ์ไปส่งให้แก่นาง ร. ซึ่งเป็นคู่ความในคดีตามที่ได้รับมอบหมาย แต่กลับรายงานต่อศาลว่าได้ทำหน้าที่แล้วนั้น ต้องถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และเป็นกรรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

นอกจากนี้ การกระทำของผู้ฟ้องคดียังถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการซึ่งเป็นราชการที่สนับสนุนการประสาทความยุติธรรมของศาลยุติธรรมโดยไม่ซื่อสัตย์สุจริต อันสำนักงานศาลยุติธรรมพึงคาดหมายได้จากเจ้าพนักงานศาลโดยทั่วไป เข้าข่ายการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

สำหรับปัญหาที่ว่าคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ได้ระบุข้อกล่าวหา (ตามแบบ สว ๓) ว่าเป็นความผิดตามมาตราใดอย่างครบถ้วน ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า สารสำคัญของหลักการรับฟังคู่กรณีที่ดีสิทธิของตนจะถูกกระทบกระเทือนหรืออาจถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง ซึ่งเป็นหลักกฎหมายทั่วไปประกอบกับกฎ ก.พ ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ย่อมเป็นที่เห็นได้ว่า ข้อความที่เป็นสาระสำคัญที่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดเพื่อให้ข้าราชการผู้นั้นได้มีโอกาสโต้แย้งและ

แสดงพยานหลักฐาน คือ การกระทำของข้าราชการผู้นั้นเป็นสำคัญ ส่วนการปรับกฎหมายแก้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น หากใช้ข้อความเป็นสาระสำคัญที่จะต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบอย่างครบถ้วนไม่เนื่องจากกฎหมายมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานในเรื่องนี้ ทั้งการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นกรรมเดียวและอาจผิดกฎหมายหลายบท จึงเป็นเรื่องที่คณะกรรมการสอบสวนและหรือผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งจะวินิจฉัยปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่ได้รับฟังเป็นยุติต่อไป

การที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยระบุข้อกล่าวหา (ตามแบบ สว ๓) ว่าเป็นความผิดกรณีใด ตามมาตราใดไม่ครบถ้วน จึงไม่เป็นเหตุให้บันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามข้อ ๑๕ (แบบ สว ๓) ไม่ถูกต้องตามกฎหมายแต่อย่างใด

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้หลายประเด็น ซึ่งผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในคำพิพากษาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการทางวินัยและหลักกฎหมายปกครองทั่วไปเกี่ยวกับการรับฟังคู่กรณีในกระบวนการสอบสวนทางวินัย ซึ่งให้ความสำคัญกับการกระทำของข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาเป็นสำคัญมากกว่าการอ้างมาตรา เนื่องจากการปรับบทกฎหมายกับข้อเท็จจริงถือว่าเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง และนอกจากนั้นคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีนี้ยังแสดงให้เห็นชัดเจนว่า แม้ศาลจะเป็นองค์กรหลักทำหน้าที่อำนวยความยุติธรรม แต่หากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ถูกต้องและเป็นไปตามวิธีการที่กฎหมาย

กำหนดอย่างเคร่งครัด นอกจากจะส่งผลกระทบต่ออำนาจ
ความยุติธรรมแก่คู่ความของศาลโดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อ
ต่อสถานะหรือตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไม่มากนัก

เรื่องที่ ๑๕

มีพฤติกรรมฉันทู้สาว ... แม้ไม่มีพยานหลักฐานชัดเจน
ผิดวินัยร้ายแรงครับ !

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๔๑/๒๕๖๑

พฤติการณ์การกระทำ

☞ ผู้บังคับบัญชามีพฤติกรรมฉันทู้สาวกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีคู่สมรสตามกฎหมายอยู่แล้ว แม้ไม่มีพยานหลักฐานชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์ทางเพศ

☞ มีการพูดคุยโทรศัพท์ติดต่อกันทั้งกลางวันและกลางคืน และการไปพักด้วยกันทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ไม่ว่าจะพักในห้องเดียวกันหรือไม่ก็ตาม และจากถ้อยคำพยานผู้ร่วมงานแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่น่าไว้วางใจในเรื่องชู้สาวของทั้งคู่

☞ ได้ลงชื่อยอมรับสารภาพเกี่ยวกับความสัมพันธ์ฉันทู้สาวต่อหน้าผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ การดำเนินการทางวินัยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยถึงการกระทำความผิดเช่นในคดีอาญา การมีพฤติกรรมฉันทู้สาวกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีคู่สมรสแล้ว แม้ไม่มีพยานหลักฐานชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์ทางเพศ เมื่อพิจารณาพยานแวดล้อมประกอบกับเจ้าตัวได้ลงชื่อยอมรับสารภาพต่อผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป จึงถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

**มีพฤติกรรมฉันทู้สาว ... แม่ไม่มีพยานหลักฐานชัดเจน
ผิดวินัยร้ายแรงครับ !**

ข้าราชการ” อาชีพในฝัน เพราะนอกจากเป็นการทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนแล้ว ยังมีความมั่นคงในอาชีพสำหรับตัวข้าราชการเอง

อย่างไรก็ตาม นอกจากจะต้องมุ่งมั่นปฏิบัติงานตามหน้าที่ให้ลุล่วงไปด้วยดีแล้ว

ข้าราชการก็ควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสายตาของคนทั่วไปด้วยเช่นกัน

ด้วยความประพฤติส่วนตัวบางอย่างอาจส่งผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ เช่นเดียวกับบุคลากรที่นายปกครองนำมาเสนอผู้อ่านในฉบับนี้ เป็นกรณีของข้าราชการที่**มีความประพฤติไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ** ด้วยมีพฤติกรรมฉันทู้สาวกับผู้ใต้บังคับบัญชาผู้มีสามีโดยชอบตามกฎหมายแล้ว

โดยมูลเหตุคดีนี้เกิดจาก ... เมื่อขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งปลัดเทศบาลได้ถูกร้องเรียนว่ามีพฤติกรรมในทางชู้สาวกับผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีครอบครัวแล้ว ภายหลังการสอบสวนทางวินัยสรุปได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง นายกเทศมนตรีจึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์โดยอ้างว่าตนเองไม่ได้มีพฤติกรรมตามที่ถูกกล่าวหา และต่อมาได้นำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยในคดีนี้ คือ ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผลสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนสรุปว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมความสัมพันธ์ฉันทูสาวกับผู้ใต้บังคับบัญชา แม้จะไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าถึงขั้นมีความสัมพันธ์ทางเพศหรือไม่ แต่การยอมลงชื่อรับสารภาพเกี่ยวกับความสัมพันธ์ฉันทูสาวของผู้ฟ้องคดีต่อหน้านายกเทศมนตรี และจากถ้อยคำพยานถึงพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาในระยะเวลา ๑๐ เดือนที่มีการพูดโทรศัพท์ติดต่อกันทั้งกลางวันและกลางคืน การไปพักในห้องพักเดียวกันหรือไม่ก็ตามทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัดของทั้งคู่

และจากถ้อยคำพยานเพื่อนร่วมงานผู้หญิงในที่ทำงานหลายปาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ไม่น่าไว้วางใจในเรื่องชู้สาว และแม้จะอ้างว่าขณะเกิดเหตุพิพาทครอบครัวของทั้งสองฝ่ายอยู่ด้วยกันเป็นปกติสุข ก็ไม่อาจนำมาอ้างให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากความผิดไปได้ เพราะผู้ฟ้องคดีในฐานะพนักงานเทศบาลต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งข้าราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าประพฤตชั่วตามข้อ ๑๙ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕

เมื่อผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมฉันทูสาวกับหญิง ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีคู่สมรสตามกฎหมายอยู่แล้ว แม้จะไม่มีพยานหลักฐานชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์ทางเพศก็ตาม แต่การดำเนินการทางวินัยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยถึง

การกระทำความผิดดังเช่นในคดีอาญาจึงจะถือว่าเป็นความผิด
วินัย ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง (คำพิพากษา
ศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๔๑/๒๕๖๑)

ไม่ว่าจะผ่านมาก็ยุค กีสมัย “ข้าราชการ” ก็ยังเป็นเสาหลัก
ในการสร้างสรรค์และพัฒนาประเทศ ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติ
หน้าที่การงานตามที่ได้รับผิดชอบหรือความประพฤติส่วนตัว ข้าราชการ
ก็ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนทั่วไปให้สมศักดิ์ศรี
ของผู้ที่ได้ชื่อว่า ... *ข้าของแผ่นดิน* ...

เรื่องที่ ๑๖

ทำหญิงอื่นท้องและให้ทำแท้ง ... มีคำสั่งให้ปลดออก
ถือเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๙/๒๕๖๐

พฤติการณ์การกระทำ

๔ ข้าราชการชายมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับหญิงอื่นที่มีใญ่ภรรยาของตน (ผู้ร้องเรียน) โดยเกิดขึ้นจากความยินยอมพร้อมใจของทั้งสองฝ่ายและผู้ร้องเรียนทราบว่าข้าราชการชายมีภรรยาและบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว

๕ ข้าราชการชายทำให้ผู้ร้องเรียนหลงเชื่อว่าตนอาศัยอยู่คนเดียวและกำลังมีปัญหาเกี่ยวกับภรรยาถึงขั้นจะหย่าร้างกัน และยังมีพฤติการณ์ที่ไปบ้านพักและพบมารดาของผู้ร้องเรียนหลายครั้ง

๖ เมื่อผู้ร้องเรียนตั้งครรภ์และมีบุตร ข้าราชการดังกล่าวก็มิได้แสดงความรับผิดชอบเช่นวิญญูชนพึงกระทำ

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๔ การมีพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับหญิงอื่น ทั้งที่ตนมีคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว โดยทำให้ฝ่ายหญิงหลงเชื่อว่ามีปัญหาและอยู่ระหว่างการหย่า จนฝ่ายหญิงตั้งครรภ์และมีบุตร ถือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ทำหญิงอื่นท้องและให้ทำแท้ง ... มีคำสั่งให้ปลดออก
ถือเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม

ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ข้าราชการซึ่งได้รับยกย่องนับถือ เป็นผู้ที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดและเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งต่อข้าราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือข้าราชการด้วยตนเอง ตลอดจนประชาชนทั่วไป ซึ่งหากข้าราชการผู้ใดประพฤติตนในลักษณะที่เป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ย่อมถือได้ว่าข้าราชการผู้นั้น กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและอาจถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการตามมาตรา ๘๕ (๔) ประกอบมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

แต่พฤติการณ์หรือการกระทำในลักษณะเช่นใด จึงจะถือเป็น “การกระทำได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง”

คดีปกครองนี้มีตัวอย่างพฤติการณ์ กรณีข้าราชการ “มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาว” แต่เกิดขึ้นจากการยินยอมพร้อมใจของทั้งสองฝ่าย และฝ่ายหญิงทราบว่าข้าราชการชายมีภรรยาอยู่แล้ว

กรณีจะถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

ข้อเท็จจริงในคดีมีว่า นายชาย (นามสมมติ) เป็นข้าราชการพลเรือน ระดับชำนาญการพิเศษ ถูกร้องเรียนว่า มีพฤติการณ์ในการใช้สถานะความมีวิยวุฒิและคุณวุฒิทำให้หญิงอื่นที่มีใช้ภรรยาสำคัญผิด และหลงเชื่อยอมมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวจนมีบุตร แต่ไม่ให้ความช่วยเหลือหรือแสดงความรับผิดชอบ ทั้งยังเสนอให้ทำแท้งบุตร อันเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้ทำการสอบสวนและเห็นว่า การกระทำของนายชายถือเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และ อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงฯ ได้มีมติให้ลงโทษไล่นายชาย ออกจากราชการ จากนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่นายชาย ออกจากราชการตามมติดังกล่าว

นายชายเห็นว่า คำสั่งไล่ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้อุทธรณ์คำสั่ง แต่ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งโดยยกเลิกคำสั่งไล่ออกจากราชการ และมีคำสั่งให้ลดโทษนายชายเป็นปลดออกจากราชการแทน นายชายจึงอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ

ในการพิจารณาอุทธรณ์ คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) มีมติให้จำหน่ายอุทธรณ์ คำสั่งไล่ออกจากราชการ และให้ยกอุทธรณ์คำสั่งปลดออกจากราชการนั้น

นายชายจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองโดยฟ้องคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการและคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ โดยโต้แย้งว่าการกระทำของตนไม่ร้ายแรงถึงขนาดเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง คำสั่งปลดออกจากราชการร้ายแรงเกินกว่าความผิดที่ได้กระทำ

คดีนี้ในเบื้องต้นศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยเกี่ยวกับกระบวนการสอบสวนทางวินัยว่าชอบด้วยกฎหมายแล้ว โดยเมื่อการร้องเรียนได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และ

เมื่อผลการสืบสวนมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งหรือคัดค้านผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวน ทั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๒ และได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตามแบบ สว. ๓ รวมทั้งได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำ ทำบันทึกชี้แจง แสดงพยานหลักฐาน รวมถึงนำพยานบุคคลเข้าสืบเพื่อแก้ข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

สิทธิของผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดวินัย ในอันที่จะได้รับทราบและนำพยานหลักฐานเข้าต่อสู้เพื่อแก้ข้อกล่าวหา จึงได้รับความคุ้มครองโดยสมบูรณ์แล้ว

กระบวนการสอบสวนทางวินัยก่อนที่จะมีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่นั้น ? ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพฤติการณ์และข้อเท็จจริงจากการสืบสวนและสอบสวนเห็นว่า ผู้ร้องเรียนได้ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นว่า ตลอดระยะเวลาที่คบหากัน ผู้ฟ้องคดีได้ไปมาหาสู่ที่บ้านของผู้ร้องเรียนบ่อยครั้งและพบกับมารดาของผู้ร้องเรียน และผู้ฟ้องคดีจะพาผู้ร้องเรียนไปที่บ้านของผู้ฟ้องคดีเป็นประจำ ซึ่งก็ไม่พบว่ามีสิ่งของเครื่องใช้ที่ทำให้เห็นว่ามีบุคคลอื่นพักอาศัยอยู่ด้วย โดยผู้ฟ้องคดีแจ้งว่าพักอาศัยอยู่บ้านคนเดียว และบอกแต่เพียงว่ามีบุตรแล้ว แต่แยกกันอยู่กับภรรยา ทำให้ผู้ร้องเรียน

เข้าใจโดยตลอดว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีครอบครัว สอดคล้องกับที่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนว่า ระหว่างการคบหากันเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีมีครอบครัวแล้ว และได้เคยถามถึง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พูดอะไร จากสภาพบ้านที่มีแต่ข้าวของที่เป็นของผู้ฟ้องคดี ทำให้เชื่อว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่กับภรรยาแล้ว อีกทั้งหญิงซึ่งเป็นลูกจ้างและมีได้มีเหตุโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดียังให้การว่า ผู้ฟ้องคดีมาจีบตนด้วยและแจ้งว่าแยกกันอยู่กับภรรยาและกำลังทำเรื่องหย่า แต่ยังไม่แล้วเสร็จ

ข้อเท็จจริงจึงรับฟังและเชื่อได้ว่า ในระหว่างที่คบหากันจนมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาว ผู้ร้องเรียนทราบอยู่แล้วว่าผู้ฟ้องคดีมีภรรยาและบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว แต่กลับมีพฤติกรรมทำให้ผู้ร้องเรียนหลงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่คนเดียวและกำลังมีปัญหาเกี่ยวกับภรรยาถึงขั้นหย่าร้างกัน และยังมีพฤติกรรมที่ไปบ้านพักและพบมารดาของผู้ร้องเรียนหลายครั้ง

การที่ผู้ร้องเรียนสมัครใจคบหาและมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับผู้ฟ้องคดีโดยผู้ฟ้องคดีกระทำให้ผู้ร้องเรียนหลงเชื่อว่า เมื่อหย่าร้างกับภรรยาแล้วจะอยู่กินฉันสามีภรรยากับผู้ร้องเรียน และเมื่อผู้ฟ้องคดีทราบว่าผู้ร้องเรียนตั้งครรภ์ก็ทำตัวห่างเหินและโอนเงินให้เพียงบางครั้ง จนกระทั่งมีการเจรจากับมารดาของผู้ร้องเรียน แต่ไม่สามารถตกลงกันได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถจดทะเบียนสมรสกับผู้ร้องเรียนได้ และอ้างว่าไม่มีเงินที่จะให้

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อผู้ร้องเรียนคลอดบุตร ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ไปเยี่ยมเยียนทั้งที่โรงพยาบาลหรือที่บ้านพัก และมีได้ดำเนินการใด ๆ กับบุตรเช่นวิญญูชนพึงกระทำ และแม้จะมีการโอนเงินให้กับผู้ร้องเรียน แต่ก็ เป็นภายหลังจากที่ อ.ก.พ. มีมติลงโทษผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงมีอาจลบล้างการกระทำความผิดได้

การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว
อย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ดังนั้น การมีคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการจึงเป็นการใช้
ดุลพินิจลงโทษที่เหมาะสมตามความร้ายแรงแห่งกรณีและชอบ
ด้วยกฎหมายแล้ว คำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์จึงชอบด้วยกฎหมาย
เช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๙/๒๕๖๐)

คดีนี้...เป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับข้าราชการให้ประพฤติปฏิบัติ
และรักษาวินัยอย่างเคร่งครัดและต้องดำรงตนอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี
โดยไม่ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนระเบียบวินัย
ของข้าราชการ การมีพฤติกรรมในเรื่อง “ความสัมพันธ์ฉันชู้สาว”
กรณีที่มีคู่สมรสอยู่แล้ว แม้จะเป็นความสัมพันธ์ฉันชู้สาวที่เกิดจาก
ความยินยอมของทั้งสองฝ่าย และฝ่ายหนึ่งทราบถึงสถานภาพสมรส
ของอีกฝ่ายด้วยก็ตาม แต่หากความยินยอมพร้อมใจดังกล่าวเกิดขึ้น
เพราะหลงเชื่อหรือเข้าใจได้ว่าไม่มีคู่สมรส หรืออยู่ระหว่างการทำ
เรื่องหย่าแต่ยังไม่แล้วเสร็จ กรณีก็ยังคงถือว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว
อย่างร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่ผู้มีอำนาจมีดุลพินิจ
ที่จะพิจารณาโทษทางวินัยตามที่กฎหมายกำหนด

เรื่องที่ ๑๗

ครูพาศิษย์สาวเข้าโรงแรม ... โทษถึงออกจากราชการได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๔๕/๒๕๖๑

พฤติการณ์การกระทำ

๕ ครูชายพาลูกศิษย์สาวเข้าโรงแรมเป็นเวลาสองชั่วโมงเศษ โดยมีได้มีการใช้กำลังบังคับข่มขู่

๕ ไม่มีพยานหลักฐานชี้ชัดว่ามีการล่วงละเมิดทางเพศ เนื่องจากมีการตรวจร่างกายหลังจาก ๗๒ ชั่วโมงไปแล้ว และผู้เสียหายให้การว่าครูชายไม่ได้ล่วงละเมิดทางเพศ

๕ คำให้การของพยาน อาทิ ครูที่ปรึกษา ครูฝ่ายปกครอง และญาติของผู้เสียหาย ซึ่งได้รับโทรศัพท์จากผู้เสียหายให้ไปรับและเป็นผู้พบเห็นผู้เสียหายในสภาพชุกนักเรียนเสื้อปล่อยชายและร้องไห้ ซึ่งพยานดังกล่าวมิได้เป็นผู้ที่มีเรื่องโกรธเคืองหรือจะให้การในลักษณะเพื่อกลับแกล้งครูชาย

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๕ ครูย่อมต้องมีสามัญสำนึกมากกว่าสามัญชนทั่วไปว่า โรงแรมเป็นสถานที่ที่ไม่เหมาะสมที่ชายหญิงจะเข้าไปอยู่ด้วยกันสองต่อสอง พฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่า เป็นการไม่รักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ครูพาศิษย์สาวเข้าโรงแรม ... โทษถึงออกจากราชการได้

นอกจากบ้านแล้ว “โรงเรียน” ดูเหมือนจะเป็นที่ที่ปลอดภัยสำหรับลูกหลานในสายตาของพ่อแม่ผู้ปกครอง คุณครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอันดีให้แก่ศิษย์น้อยใหญ่ รวมไปถึงการดูแลศิษย์หรือนักเรียนในโรงเรียนให้ปลอดภัย

อย่างไรก็ตาม ... มีเพียงส่วนน้อย ... ที่ครูจะมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ดังที่เป็นข่าวสะเทือนใจให้เราได้ยินกันเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งแน่นอนว่า ... ไม่ว่าจะอาชีพใดก็ย่อมมีทั้งคนดีและไม่ดีปะปนอยู่

คดีที่นายปกครองหยิบยกมาแล้วเป็นอุทาหรณ์เตือนใจในวันนี้ เป็นกรณีที่ครูพาศิษย์สาวเข้าโรงแรม ซึ่งแม้จะไม่ได้ใช้กำลังบังคับข่มขู่หรือมีหลักฐานชัดเจนว่ามีการล่วงละเมิดทางเพศ แต่ก็อาจได้รับโทษถึงออกจากราชการได้

มูลเหตุของเรื่องนี้ ... เกิดจากข้าราชการครูหนุ่มคนหนึ่ง ถูกกล่าวหาว่าพาลูกศิษย์สาววัยรุ่นเข้าโรงแรมและมีความสัมพันธ์ฉันทูสาว ภายหลังจากสอบสวนทางวินัย อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า การที่ครูหนุ่มพาผู้เสียหายเข้าโรงแรมไม่มีพยานหลักฐานชี้ชัดว่า มีการล่วงละเมิดทางเพศผู้เสียหาย ประกอบกับผู้เสียหายให้การว่าครูหนุ่มไม่ได้ถูกเนื้อต้องตัว แต่พฤติการณ์ดังกล่าวถือว่าไม่เหมาะสม จึงเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง เห็นควรลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น

ต่อมา อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจาก
ราชการ ได้มีมติว่าพฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
ให้เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา จึงมีคำสั่งเพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ครูหนุ่ม
ได้ยื่นอุทธรณ์แต่ถูกยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครอง
มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ และ
เพิกถอนคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของคณะกรรมการข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)

คดีจึงมีประเด็นว่า **คำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากโทษลดชั้น
เงินเดือน ๑ ชั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ เป็นคำสั่งที่ชอบ
ด้วยกฎหมายหรือไม่ ?**

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตาม
ผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนว่า ผู้ฟ้องคดียอมรับว่า
ได้พาผู้เสียหายเข้าโรงแรมจริง โดยพบผู้เสียหายระหว่างรอรถ
จึงอาสาพาไปส่งบ้าน แต่ระหว่างทางผู้ฟ้องคดีเกรงว่าหากคนรัก
ของตนเห็นจะหึงหวง จึงเปิดห้องพักโรงแรมอยู่กับผู้เสียหายเป็นเวลา
สองชั่วโมงเศษ แม้จะไม่มีพยานหลักฐานยืนยันว่าได้ล่วงละเมิดทางเพศ
ผู้เสียหาย เนื่องจากมีการตรวจร่างกายหลังจาก ๗๒ ชั่วโมงไปแล้ว
และผู้เสียหายเองจะให้การว่าไม่ได้มีความสัมพันธ์ทางเพศก็ตาม

แต่เมื่อพิจารณาจากค่าให้การของพยาน อาทิ ครูที่ปรึกษา
ครูฝ่ายปกครอง และญาติของผู้เสียหาย ซึ่งได้รับโทรศัพท์จากผู้เสียหาย
ให้ไปปรับและเป็นผู้พบเห็นผู้เสียหายในสภาพชุดนักเรียนเสื้อปล่อยชาย
และร้องให้ ซึ่งพยานดังกล่าวมิได้เป็นผู้ที่มีเรื่องโกรธเคืองหรือจะให้การ
ในลักษณะเพ้อถ้อแก่งัดผู้ฟ้องคดี อีกทั้งสถานที่ที่ผู้ฟ้องคดีพาผู้เสียหาย

เข้าไปก็เป็นโรงแรม ซึ่งผู้ฟ้องคดีในฐานะ**ครุย่อมต้องมีสามัญสำนึกมากกว่าสามัญชนทั่วไป**ว่าเป็นสถานที่ที่ไม่เหมาะสมที่ชายหญิงจะเข้าไปอยู่ด้วยกันสองต่อสอง นอกจากนี้ ยังมีพยานให้การว่าผู้เสียหายมีความชอบพอกับผู้ฟ้องคดี

พฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่า เป็นการไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน และกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษา **อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง**ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น คำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ที่เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของคณะกรรมการข้าราชการครูฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) **จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว** (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๔๕/๒๕๖๑)

คดีนี้ ... ถือเป็นอุทาหรณ์สำหรับทุกฝ่ายที่ต้องตระหนัก ใส่ใจ และช่วยกันป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น โดยเฉพาะผู้มีอาชีพครูที่ย่อมต้องมีสามัญสำนึกมากกว่าบุคคลทั่วไป การพาศิษย์เข้าโรงแรม แม้ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่ามีการล่วงละเมิดทางเพศ แต่เมื่อรับฟังพยานหลักฐานอื่น ๆ แล้วเชื่อได้ว่าเป็นการพาไปเพื่อเจตนาที่จะล่วงละเมิดทางเพศ ก็อาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่ส่งผลให้พ้นจากตำแหน่งได้

นอกจากนี้ ในคดีดังกล่าวศาลยังได้วินิจฉัยวางบรรทัดฐานว่า ... การที่คณะกรรมการสอบสวนได้สอบปากคำพยานซึ่งเป็นเด็ก โดยไม่มีข้าราชการครูที่เป็นกลางและเชื่อถือได้ และบุคคลที่เด็กร้องขอหรือไว้วางใจเข้าร่วมในการสอบปากคำ ย่อมทำให้การสอบปากคำ

ผู้เสียหายและพยานที่เป็นเด็กดังกล่าวเสียไปตามข้อ ๔๔ วรรคหนึ่ง (๒) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงรับฟัง ถ้อยคำของพยานซึ่งเป็นเด็กไม่ได้ แต่ก็มีผลเพียงทำให้การดำเนินการสอบสวนเฉพาะส่วนนี้เสียไปเท่านั้น ยังคงรับฟังพยานหลักฐานอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาได้

เรื่องที่ ๑๘

ใช้อุปกรณ์สำนักงานถ่ายภาพลามก ...
เมื่อภาพหลุดไม่พินต้องรับผิดชอบอย่างร้ายแรง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๔๑/๒๕๕๙

พฤติการณ์การกระทำ

☞ ข้าราชการใช้กล้องวิดีโอของสำนักงานบันทึกภาพการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างแฟนของตนกับชายอื่นในโรงแรมเก็บไว้ และภายหลังมีการนำภาพออกเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของสำนักงาน

☞ ไม่ปรากฏหลักฐานที่ชัดเจนว่า ใครเป็นผู้นำภาพออกเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ ลักษณะของการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็น “ผู้ประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง” จะต้องพิจารณาถึงเกียรติของข้าราชการและความรู้สึกของสังคมที่รู้สึกรังเกียจต่อการกระทำนั้น ประกอบกับเจตนาในการกระทำและพฤติการณ์นั้นทำให้เสื่อมเสียต่อภาพพจน์ชื่อเสียงหรือไม่

☞ พฤติการณ์การใช้กล้องวิดีโอของสำนักงานซึ่งมีไว้เพื่อประโยชน์ในราชการมาบันทึกภาพการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งข้าราชการที่รับราชการมานานย่อมรู้ได้ว่าเป็นสิ่งไม่ควรกระทำและอาจมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อสังคม จึงถือเป็นผู้ประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง

ใช้อุปกรณ์สำนักงานถ่ายภาพลามก ... เมื่อภาพหลุดไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบอย่างร้ายแรง

หลายท่านคงจะทราบว่า การนำข้อมูลใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ หรือการเผยแพร่หรือส่งต่อ (Share) ซึ่งข้อมูลอันลามกนั้น เป็นความผิดและต้องรับโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๔ (๔) หรือ (๕) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ คือ โทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยเฉพาะหากบุคคลที่มีพฤติการณ์ดังกล่าว มีสถานะเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐด้วยแล้ว แม้บางกรณีจะไม่ต้องรับโทษทางอาญา เพราะไม่อาจพิสูจน์ความผิดได้โดยปราศจากข้อสงสัยก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นอาจต้องรับโทษทางวินัย ซึ่งเป็นคนละส่วนกับโทษทางอาญา และมีกระบวนการพิจารณาความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่ต่างกัน

ดังเช่นคดีปกครองที่จะมาเล่าสู่กันฟังในวันนี้ ซึ่งเป็นพฤติการณ์ของข้าราชการรายหนึ่งที่ใช้กล้องวิดีโอของสำนักงานบันทึกภาพการร่วมเพศระหว่างแฟนของตนกับชายอื่น ณ โรงแรมแห่งหนึ่ง และต่อมามีภาพหลุดดังกล่าวออกมาเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้ IP address ซึ่งเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานในการเผยแพร่ เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลที่อยู่ในภาพได้รับความเสียหาย

โดยเหตุของคดีเกิดขึ้นขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนักวิชาการระดับ ๖ สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง และอธิบดีกรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงปลดผู้ฟ้องคดีออกจาก

ราชการ เนื่องจากเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง กรณีมีการถ่ายทำ และเผยแพร่ภาพลามกอนาจารโดยใช้กล้องถ่ายวิดีโอของหน่วยงาน

ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่ง แต่คณะกรรมการพิทักษ์ระบบ คุณธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาแล้วยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำ คดีมาฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อขอให้มีคำพิพากษาเพิกถอน คำสั่งลงโทษและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว **(เป็นการใช้สิทธิฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒)**

ประเด็นที่ศาลพิจารณา คือ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีถือเป็น ผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้กล้องวิดีโอของหน่วยงาน ซึ่งเป็นพัสดุครุภัณฑ์ที่มีไว้ เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการมาใช้บันทึกภาพการมีเพศสัมพันธ์ของ ชายอื่นกับคนรักของตนโดยบันทึกภาพด้วยตนเองไว้ในแผ่นซีดีแล้ว นำมาเก็บไว้นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีรับราชการมานานและโดยตำแหน่ง หน้าที่แล้วย่อมมีวุฒิภาวะหรือรู้ได้ว่าควรหรือไม่ควรกระทำการใด และอาจคาดหมายได้ว่าหากภาพหลุดออกไปสู่สาธารณะจะก่อให้เกิด ความเสียหายต่อชายอื่นและคนรักของตน หรือมีผลกระทบ ต่อภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อสังคม ซึ่งผู้ฟ้องคดีควรใช้ความระมัดระวัง เป็นอย่างมากในการเก็บรักษาภาพไม่ให้หลุดออกไปสู่ภายนอก

โดยศาลได้วินิจฉัยลักษณะของการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็น “ผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง” ว่าจะต้องพิจารณาถึงเกียรติของ ข้าราชการและความรู้สึกของสังคมที่มีต่อการกระทำของข้าราชการ

ผู้นั้นว่ารัฐสิทธิจึงเกิดการกระทำนั้นว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ประกอบกับเจตนาในการกระทำโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ของข้าราชการผู้นั้นว่าได้กระทำการอันทำให้ข้าราชการได้รับความเสื่อมเสียต่อภาพพจน์ชื่อเสียงหรือไม่ ทั้งผลการสอบสวนทางวินัยจะต้องปรากฏพยานหลักฐานชี้ชัดลงไปได้ว่าได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาโดยแม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เผยแพร่ภาพดังกล่าวเองหรือไม่ก็ตาม แต่ตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนพึงเป็นผู้มีศีลธรรมอันดีและประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ และพึงประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ยินยอมให้คนรักของตนที่คบหาโดยเปิดเผยมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นต่อหน้าตนและบันทึกภาพเก็บไว้ และภายหลังมีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของสำนักงาน แต่ไม่แนชัดว่าใครเป็นผู้เผยแพร่ ถือเป็นพฤติการณ์ที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง เป็นการไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาหรือให้เป็นที่เชื่อถือของประชาชนและสังคมทั่วไปถือว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ปัจจุบัน คือ มาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๔๑/๒๕๕๙)

คดีนี้ถือเป็นอุทาหรณ์สำหรับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใดก็ตามว่า จะต้องครองตนและประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบแห่งการเป็นข้าราชการที่ดี ให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน ไม่กระทำการใด ๆ ที่อาจจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ ดังเช่นการกระทำหรือพฤติกรรมอันไม่สมควรในทางเพศ ซึ่งแม้บางกรณีจะไม่ถูกลงโทษทางอาญา แต่ก็ถือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่อาจได้รับโทษทางวินัยถึงขั้นปลดออกหรือไล่ออกจากราชการได้

เรื่องที่ ๑๙
ไม่รักษา “เกียรติและวินัย” ก็อาจเป็นเหตุ
ให้ถูกออกจากราชการได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๖๗/๒๕๖๐

พฤติการณ์การกระทำ

๕ เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการตรวจค้นและจับกุมชาวต่างชาติ โดยเรียกรับเงินเพื่อแลกกับการไม่ถูกดำเนินคดี และใช้วิธีสับเปลี่ยน ตัวผู้ต้องหาเป็นคนอื่นให้ถูกดำเนินคดีแทน

๕ มีการเรียกรับเงินแต่ต่อมาได้คืนเงินที่เรียกรับและ ทรัพย์สินที่ยึดไว้ให้กับผู้เสียหายครบถ้วน

การกระทำมีส่วนพัวพันและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ
โดยมิชอบ ถือเป็นผู้มีมลทินมัวหมอง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๕ เมื่อข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรง และได้มีการสอบสวน แต่ไม่ได้ความแน่ชัดว่าผู้นั้น กระทำผิดที่จะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก แต่มีมลทินหรือมัวหมอง ในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้น หากจะให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหาย แก่ราชการ ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จ บำนาญเหตุทดแทนได้

๕ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำว่า “มลทิน” ว่าหมายถึง “ความมัวหมอง ความต่างพร้อย ความไม่บริสุทธิ์” หรืออาจกล่าวเปรียบเปรยอีกนัยหนึ่งว่า มลทินหรือมัวหมอง คือ ความ ล้มละลายทางสังคม หรือหมดความน่าเชื่อถือในหน้าที่ราชการ

“เกียรติตำรวจของไทย เกียรติวินัยกล้าหาญมั่นคง จะดำรง
พิทักษ์สันติราษฎร์นั้น ...” เสียงเพลงมาร์ชตำรวจดังแว่วมาจาก
รายการวิทยุขณะที่กำลังนั่งเขียนบทความลงวารสาร ทำให้นึกไปถึงว่า
การปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมของเจ้าหน้าที่
ตำรวจ นอกจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายแล้ว
ก็ยังคงดำรงไว้ซึ่งเกียรติและวินัยของความเป็น “ข้าราชการตำรวจ”
อีกด้วย ดังที่ปรากฏตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ความว่า **“ข้าราชการตำรวจต้องถือ
และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี
และจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. และ
ต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัด”**

เมื่ออ่านถึงตรงนี้หลายท่านอาจจะตั้งคำถามว่า “วินัย”
แท้จริงแล้วหมายความว่าอะไร

เพราะในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของรัฐ
ก็ไม่มีฉบับใดให้ความหมายของวินัยเอาไว้อย่างชัดเจน จึงต้องอาศัย
เทียบเคียงตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งให้
ความหมายไว้ว่า *“วินัย [วินะยะ] น. ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ
ข้อปฏิบัติ เช่นวินัยทหาร ทหารต้องยึดมั่นในวินัย หรือสิกขาบทของ
พระสงฆ์ (ป. ส.)”* ดังนั้น วินัยข้าราชการ จึงอาจแปลความได้ว่า
ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่
ของรัฐแต่ละประเภทตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อกฎหมายกำหนดให้ข้าราชการตำรวจต้องรักษาระเบียบ
แบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดอย่าง
เคร่งครัด การที่ข้าราชการตำรวจไม่รักษาวินัยจึงอาจมีความผิดและ
ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งสิ้น ๗ สถาน คือ ๑. ภาคทัณฑ์

๒. ทัณฑ์กรรม ๓. กักยาม ๔. กักขัง ๕. ตัดเงินเดือน ๖. ปลดออก และ ๗. ไล่ออก ซึ่งจะแตกต่างกับโทษของข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการอื่นที่นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนไปใช้บังคับ โดยอนุโลมที่กำหนดโทษไว้ ๕ สถาน (๑. ภาคทัณฑ์ ๒. ตัดเงินเดือน ๓. ลดเงินเดือน ๔. ปลดออก และ ๕. ไล่ออก)

ส่วนการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตำรวจ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง อันเป็นการไม่รักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อปฏิบัติและข้อห้ามจำนวน ๑๘ ประการ ตามมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ หากผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดจริง ผู้บังคับบัญชาก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจพิจารณาได้ว่าจะเลือกโทษที่จะส่งลงสถานใด ตั้งแต่ภาคทัณฑ์จนถึงตัดเงินเดือน สำหรับกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรง อันเป็นการกระทำความผิดที่กำหนดไว้ ๗ ประการ ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หากผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดจริง ผู้มีอำนาจตามกฎหมายก็สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาได้ว่าจะส่งลงโทษสถานใด ระหว่างปลดออกและไล่ออก ซึ่งจะทำให้ข้าราชการตำรวจที่ถูกส่งลงโทษ ***“ปลดออก หรือไล่ออก”*** ***ต้องออกจากราชการ*** ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม นอกจากการออกจากราชการตำรวจ เพราะกระทำผิดวินัยดังกล่าวแล้ว ยังมีกรณีการออกจากราชการตำรวจอีก ๔ กรณี คือ ๑. ตาย ๒. เกษียณอายุราชการ ๓. ลาออก ๔. ถูกสั่งให้ออกจากราชการ เพราะเหตุไม่ผ่านการทดลองปฏิบัติราชการ (ไม่ผ่าน probation) ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนระหว่างการสอบสวนวินัย ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของข้าราชการตำรวจ ถูกสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน

หย่อนความสามารถบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤตินั้นไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง **มีมลทินหรือมีวามองเนื่องจากถูกสอบสวนวินัยร้ายแรง** หรือถูกจำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

คำว่า “**มลทินหรือมีวามอง**” กฎหมายฉบับต่าง ๆ ก็ไม่ได้ให้นิยามเอาไว้อีกเช่นกัน จึงต้องอาศัยแปลความโดยเทียบเคียงตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า “**มลทิน [มฺนฺทิน] น. ความมีวามอง ความต่างพร้อย ความไม่บริสุทธิ์**” หรืออาจกล่าวเปรียบเปรยอีกนัยหนึ่งว่า มลทินหรือมีวามอง คือ **ความล้มละลายทางสังคม หรือหมดความน่าเชื่อถือในหน้าที่ราชการ** ซึ่งตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติฯ ก็บัญญัติว่า “**เมื่อข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้มีการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ แต่ไม่ได้ความแน่ชัดว่าผู้นั้นกระทำผิดที่จะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก แต่มีมลทินหรือมีวามองในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้น** หากจะให้รับราชการต่อไป จะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้ผู้นั้นอำนาจตามมาตรา ๗๒ สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนได้” ซึ่งก็หมายความว่า ข้าราชการตำรวจผู้นั้น แม้ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนวินัยร้ายแรงจะไม่อาจชี้ชัดว่าได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ไม่อาจถูกสั่งลงโทษทางวินัยได้ แต่ก็มีเหตุอันควรสงสัยว่าน่าจะมีส่วนร่วมหรือส่วนรู้เห็นในการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรงนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าแม้ความผิดไม่ปรากฏชัดแจ้งที่จะลงโทษ แต่ก็มีมลทินมีวามองหมดความน่าเชื่อถือในอาชีพตำรวจ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ได้รับการยกย่องนับถือ มีหน้ามีตาในสังคม และได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเป็นอย่างสูง

เสียแล้ว โดยผู้มีอำนาจตามกฎหมายก็สามารถสั่งให้ข้าราชการ
ตำรวจผู้นั้นออกจากราชการได้ ทำให้ต้องจบชีวิตราชการก่อนเวลา
อันควร เพราะเหตุที่ **“ไม่รักษาเกียรติของข้าราชการตำรวจ”**

อุทาหรณ์จากคดีปกครองที่ผู้เขียนจะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้
เป็นกรณีที่ผลการสอบสวนวินัยร้ายแรง ไม่ปรากฏพยานหลักฐาน
ที่เพียงพอจะฟังว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
ที่จะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก แต่ผู้มีอำนาจเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา
ไม่ได้รับความไว้วางใจให้ดำรงอยู่ในราชการต่อไปได้ จึงมีคำสั่ง
ให้ออกจากราชการเพราะเหตุมี **“มลทินหรือมัวหมอง”**

*ประเด็นในคดีจึงมีว่า พฤติการณ์ที่จะถือว่ามี “มลทินหรือ
มัวหมอง” ต้องมีข้อเท็จจริงฟังได้อย่างไร*

มูลคดีนี้เกิดจาก ข้าราชการตำรวจตำแหน่งผู้บังคับหมู่
(ผู้ฟ้องคดี) ถูกตั้งกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง เนื่องจากมีข้อรายงาน
จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน ๘ นาย
รวมทั้งผู้ฟ้องคดีได้ทำการตรวจค้นจับกุมชาวเมียนมาร์ ๓ คน ในข้อหา
ครอบครองยาบ้าจำนวน ๑๙๐ เม็ด แล้วเรียกร้องเงินจำนวนหนึ่ง
เพื่อแลกกับการไม่ถูกดำเนินคดี โดยใช้วิธีสับเปลี่ยนตัวผู้ต้องหาเป็น
คนอื่นให้ถูกดำเนินคดีแทน

คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้สืบสวนข้อเท็จจริงแล้ว
เห็นว่า มีการเรียกรับเงินจริง แต่ต่อมาได้คืนเงินที่เรียกรับและทรัพย์สิน
ที่ยึดไว้ให้กับผู้เสียหายครบถ้วนแล้ว **คดีมีมูลเป็นความผิดวินัย
อย่างร้ายแรง**

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่ง
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดีกับพวก
คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยสอบสวนแล้วเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหา

ไม่ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและไม่มีมลทินมัวหมองต่อหน้าที่ราชการจึงมีมติยุติเรื่อง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย แต่ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ทำการแทน ก.ตร. (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เห็นว่า แม้ประจักษ์พยานหลักฐานยังรับฟังได้ความไม่เพียงพอที่จะลงโทษถึงปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ เนื่องจากพยานสำคัญที่ใกล้ชิดเหตุการณ์กลับคำให้การในชั้นสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ไม่ยืนยันถ้อยคำในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงที่ให้การไว้ และไม่สามารถนำประจักษ์พยานฝ่ายผู้เสียหายมาสอบสวนได้ แต่ตามพฤติการณ์เป็นกรณีมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน หากจะให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ และคาบเกี่ยวถึงการกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ชายแดนระหว่างประเทศ จึงมีมติให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ (ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่กระทำความผิดปัจจุบัน คือมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ) **ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ**

หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่ง ซึ่ง อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทน ก.ตร. พิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งให้ออกจากราชการและให้คืนเงินเดือนระหว่างออกจากราชการ

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของข้าราชการตำรวจที่ศาลปกครองสูงสุดรับฟังเป็นที่ยุติ คือ

ไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นเหตุการณ์ขณะที่ผู้ฟ้องคดีกับพวก เรียกรับเงินผู้ต้องหา แต่ค่าให้การของพยานต้องตรงกันเป็นลำดับ จนฟังได้ว่า ได้มีการพูดคุยและส่งคืนรถยนต์ที่ผู้ฟ้องคดีทำการยึด หรือมีส่วนรู้เห็นในการยึดทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกจับกุม ซึ่งหากผู้ฟ้องคดี กับพวกมิได้จับกุมผู้ต้องหาไว้ดำเนินคดีในความผิดอาญาข้อหาใดแล้ว ก็ไม่มีเหตุที่จะยึดรถยนต์ไว้ และหากเป็นการยึดรถยนต์โดยชอบ ด้วยกฎหมาย การคืนรถยนต์ก็ควรทำที่สถานีตำรวจฯ โดยมีบันทึก เป็นหลักฐานมิใช่ไปนำคืนทรัพย์สินที่ร้านอาหาร นอกจากนี้ ยังมี การคืนทรัพย์สินอื่น เช่น โทรศัพท์มือถือ สร้อยคอทองคำ แหวน ทองคำ และเงินสด แม้ไม่มีพยานหลักฐานที่พอฟังได้อย่างชัดเจนได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เรียกร้องเงินจากผู้เสียหาย แต่มีพยานหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีจะต้องมีส่วนร่วมรู้เห็นอยู่ด้วยในการยึดทรัพย์สิน และส่งคืนให้กับผู้เสียหายจริง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเอาไว้ ก็ไม่มี กรณีต้องคืนทรัพย์สินให้แก่กัน

พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่า **มีส่วน พัวพันและเกี่ยวข้องกับกรณปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ** ซึ่งหากจะให้ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุม ผู้กระทำความผิดกฎหมายต่อไป ก็อาจทำให้ประชาชนทั่วไปขาด ความศรัทธาและเชื่อถือในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผล ให้ทางราชการซึ่งได้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับความเสียหาย ทั้งกรณีนี้เป็นข่าวสาธารณะเป็นที่น่าสนใจของประชาชนและคาบเกี่ยว ถึงการกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ชายแดนระหว่างประเทศ

จึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีมลทินหรือมีหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน ซึ่งจะให้รับราชการต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ทางราชการ ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ

พ.ศ. ๒๕๒๑ ดังนั้น คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และมติที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

(ผู้สนใจศึกษารายละเอียดได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๖๗/๒๕๖๐)

อุทธรณ์จากคดีปกครองเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน ในกรณีของการให้ออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมัวหมองเนื่องจากถูกสอบสวนวินัยร้ายแรง ซึ่งต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า (๑) ได้ผ่านกระบวนการสอบสวนวินัยร้ายแรงมาก่อน คือ การตั้งข้อกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรง และแสวงหาพยานหลักฐานตามกระบวนการสอบสวนวินัยร้ายแรงโดยชอบ (๒) ผลการสอบสวนไม่ปรากฏประจักษ์พยานที่จะลงโทษทางวินัยตามข้อกล่าวหา และ (๓) ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏในชั้นสอบสวนมีความสอดคล้องตรงกันทำให้เชื่อได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหามีส่วนร่วมรู้เห็นในการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ หากจะให้ผู้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดก็สามารถสั่งให้ผู้ผู้นั้นออกจากราชการได้

ดังนั้น ข้าราชการตำรวจจึงต้องดำรงและรักษาไว้ซึ่ง “เกียรติและวินัย” โดยการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด และยังคงประพฤติปฏิบัติตนให้สมเกียรติที่ได้รับยกย่องนับถือ และได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมิฉะนั้นแล้ว ท่านก็อาจจะไม่ได้รับความเชื่อถือให้มีตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการต่อไป

“... ถึงตัวจะตายก็ช่างมัน มิเคยคำนึงถึงชีวิตน์ เข้าประจัน
เหล่าร้ายเพื่อประชา ...”

เรื่องที่ ๒๐

แค่เพียงลวนลามด้วยวาจา ... ถือว่าไม่รักษาชื่อเสียง
เกียรติศักดิ์ข้าราชการ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๗/๒๕๕๘

พฤติการณ์การกระทำ

☞ เจ้าหน้าที่ชาย (นักวิชาการสาธารณสุข) ประจำสถานี
อนามัย ได้กระทำความลวนลามเจ้าหน้าที่หญิงด้วยการจับมือ จับไหล่
และพุดจาล่วงละเมิดทางเพศ

☞ เป็นไปในลักษณะที่เล่นที่จริง ไม่ถึงกับเจตนาล่วงละเมิด
ทางเพศ

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

☞ ข้าราชการประพฤตินในลักษณะที่ลวนลามเจ้าหน้าที่
เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์หน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย
(กฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคาม
ทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓)

☞ ขั้นตอนการให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาและพยานต่อ
คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงสามารถกระทำต่อกรรมการเพียงคน
เดียวได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ
ทั้งหมดดังเช่นกรณีการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ตามที่กำหนดไว้ใน
ข้อ ๑๘ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ (ใช้บังคับในขณะนั้น)

แค่เพียงกลอนลามด้วยวาจา ... ก็ว่าไม่รักษาชื่อเสียง เกียรติศักดิ์ข้าราชการ

การรักษาระเบียบวินัยโดยการปฏิบัติตนให้อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมาย นับเป็นพื้นฐานประการสำคัญที่จะทำให้สังคมส่วนรวมสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความเข้มแข็ง ไม่เกิดการเอารัดเอาเปรียบและไม่เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคม ดังที่ค่านิยมหลักของคนไทยประการหนึ่งใน ๑๒ ประการ ได้กำหนดว่า **“มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่”** ดังนั้น บุคคลทุกคนในสังคมจึงควรต้องตระหนักและยึดถือปฏิบัติในการรักษาระเบียบวินัยของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากบุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ไปเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน การรักษาระเบียบวินัยยิ่งควรต้องเพิ่มความเข้มงวดมากกว่าบุคคลโดยทั่วไป

ข้อปฏิบัติของบุคคลซึ่งเป็นข้าราชการต้องกระทำเพื่อเป็นการรักษาระเบียบวินัยนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดไว้หลายประการทั้งในส่วนของข้อปฏิบัติ (มาตรา ๘๒) เช่น ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ หรือ**ต้องรักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย** เป็นต้น และในส่วนข้อห้าม (มาตรา ๘๓) เช่น ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ หรือต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เป็นต้น ซึ่งทั้งข้อปฏิบัติและข้อห้าม

ดังกล่าว หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามย่อมถือเป็นการกระทำผิดวินัย (มาตรา ๘๔)

สำหรับการไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการในลักษณะเช่นใดที่จะถือเป็นการกระทำที่ผิดวินัยนั้น การตีความหรือวินิจฉัยขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีว่า ผู้กระทำความผิดถือเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ และสมควรลงโทษทางวินัยในสถานใด

คอลัมน์คดีจากศาลปกครองในฉบับนี้ถือเป็นตัวอย่งที่ดีในกรณีดังกล่าว ซึ่งนอกจากหน่วยงานทางปกครองหรือผู้มีอำนาจจะมีแนวทางในการวินิจฉัยความผิดและโทษทางวินัยแล้ว ยังเป็นอุทาหรณ์สำหรับเจ้าหน้าที่ซึ่งมีสถานะเป็นข้าราชการให้ต้องระมัดระวังได้ตามสมควร

ข้อเท็จจริงในคดี คือ ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ เมื่อครั้งปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีอนามัยแห่งหนึ่ง ได้ถูกร้องเรียนว่ากระทำการลวนลามนางสาว ล. ซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (จังหวัดกาญจนบุรี) จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และผลจากการสืบสวนเชื่อว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการจับมือ จับไหล่ และพูดจาล่วงละเมิดผู้เสียหายจริงโดยพูดว่า “หนึ่งกลับแล้วหรือ คินนี้กลับไปอาบน้ำให้หอม ๆ นะ ใส่ชุดนอนเซ็กซี่ ๆ ไม่ต้องใส่ชุดชั้นใน คินนี้จะไปหาในความฝัน” แต่การกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นไปในลักษณะที่เล่นทีจริง ไม่ถึงกับเจตนาล่วงละเมิดทางเพศ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการไม่รักษาเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนมีอาการป่วยกล้ามเนื้อซี่กขวาอ่อนแรง เคลื่อนไหวไม่สะดวกและเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ จึงไม่มีเหตุและไม่อาจกระทำลวนลามผู้เสียหายได้ ประกอบกับสถานที่เกิดเหตุเป็นห้องกระจกเปิดโล่งทุกทางจึงไม่อาจเกิดการกระทำดังกล่าว นอกจากนี้ การให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงบางส่วน ได้กระทำต่อกรรมการเพียงคนเดียวจึงเป็นการดำเนินการทางวินัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าว

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยว่า เมื่อปรากฏมีการร้องเรียน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและดำเนินการสืบสวนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำ ทำบันทึกชี้แจง และแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา (มาตรา ๙๐ และ ๙๑) จากนั้นได้พิจารณาผลการสืบสวนและแจ้งผลการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี (มาตรา ๙๒) ซึ่งแม้การให้ถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีและพยานจะได้กระทำต่อกรรมการเพียงคนเดียว แต่โดยที่กรณีนี้เป็นกรกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จึงมิใช่กรณีที่อยู่ในบังคับของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ดังนั้น จึงเป็นการดำเนินการโดยผู้มีอำนาจแต่งตั้งตามกฎหมายและเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดไว้

สำหรับการมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์เป็นการใช้ดุลพินิจ โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงประกอบกับพยานบุคคลได้ยืนยันผู้ฟ้องคดีกล่าววจา ลวนลามทางเพศซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของผู้เสียหาย จึงน่าเชื่อว่า ได้กระทำลวนลามผู้เสียหายโดยการจับมือ จับไหล่ และพุดจา ลวนลาม ทางเพศจริง ซึ่งผู้ฟ้องคดีในฐานะข้าราชการและได้รับยกย่องจากราชการ ในชุมชนโดยเรียกนำหน้าชื่อว่า “หมอ” การประพฤติตนในลักษณะ ดังกล่าวย่อมเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเห็นว่าเป็น การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐานไม่รักษาชื่อเสียงและ เกียรติศักดิ์หน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย จึงลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ฟ้องคดี และแม้ผู้ฟ้องคดีจะมีอาการป่วยแต่แพทย์ผู้ออกใบรับรอง ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ผู้ฟ้องคดียังคงมีอารมณ์ทางเพศเช่นคนทั่วไป โดยไม่มีผลกระทบจากอาการป่วยดังกล่าว ประกอบกับผู้ฟ้องคดียังคง เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อปฏิบัติงานได้ การกระทำลวนลามผู้เสียหาย จึงเป็นเรื่องที่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ และแม้ที่เกิดเหตุจะเป็น ห้องกระจกแต่การกระทำในลักษณะดังกล่าวก็อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจาก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน่าจะใช้เวลาไม่นานและอาจเกิดในช่วงเวลาใดก็ได้

การมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี จึงเหมาะสม แก่กรณีความผิดและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๗/๒๕๕๘)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวเป็นบรรทัดฐาน การปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ ของรัฐเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ซึ่งตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้อำนาจแก่ ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง

โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามที่มีอำนาจสั่งบรรจุเห็นเป็นการสมควรก็ได้ แต่จะต้องแจ้งข้อกล่าวหา สรุปพยานหลักฐาน และรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาตามหลักการรับฟังความสองฝ่ายในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และในขั้นตอนการให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาและพยานต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงสามารถกระทำต่อกรรมการเพียงคนเดียวได้โดยไม่ต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดดังเช่นกรณีการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น หากการดำเนินการสอบสวนได้ดำเนินการโดยบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและได้แจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ย่อมเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดเกี่ยวกับการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศไว้หลายลักษณะ ซึ่งถือเป็นข้อห้ามที่ข้าราชการไม่ว่าในระดับใดต้องไม่กระทำไม่ว่าจะเป็นการกระทำด้วยการสัมผัสทางกาย กระทำการด้วยวาจา กระทำการด้วยอากัปกิริยา หรือการแสดงพฤติกรรมอื่นใดที่สื่อไปในทางเพศ คดีนี้จึงเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในส่วนของฝ่ายปกครองในการรับฟังพยานหลักฐานหลายด้านประกอบกันก่อนที่ผู้มีอำนาจจะวินิจฉัยความผิดทางวินัย ทั้งจากสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงาน ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ อายุของผู้เสียหาย เหตุไฉนเครื่องของ

ผู้เสียหาย และพยานบุคคล จนเชื่อได้ว่าได้กระทำลวนลามทางเพศ
ผู้เสียหายจริง และในส่วนของข้าราชการโดยทั่วไปซึ่งแม้จะเป็น
การกระทำโดยกล่าวด้วยวาจาในลักษณะหยอกล้อที่เล่นที่จริงไม่ถึงกับ
เจตนาที่จะล่วงละเมิดทางเพศถึงขั้นข่มขืนกระทำชำเราอันเชื่อได้ว่า
ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ข้าราชการผู้กระทำก็อาจถูกลงโทษทางวินัย
ฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์หน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียได้

เรื่องที่ ๒๑

การลงโทษทางวินัย ต้องเหมาะสมกับพฤติกรรม การกระทำผิด !!

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๔๒/๒๕๕๙

พฤติการณ์การกระทำ

๕ ลูกจ้างประจำซึ่งทำหน้าที่ในตำแหน่งรักษาอาคาร และตำแหน่งคนงาน รวมเล่นการพนันกับผู้อื่นในวันหยุด โดยใช้สถานที่ราชการ

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๕ ลูกจ้างประจำ ไม่ได้มีหน้าที่ในการกวดขันการกระทำผิดกฎหมาย โดยมีหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลอาคาร ไม่ได้มีหน้าที่ติดต่อประชาชนโดยตรง และในการกระทำผิดไม่ได้เป็นเจ้าของ เจ้าของสำนักหรือเล่นการพนันเป็นอาจิม ซึ่งได้กระทำนอกเวลาราชการมิได้ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

๕ การใช้ดุลพินิจกำหนดโทษทางวินัย จะต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมกับพฤติการณ์การกระทำผิด โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการหรือลูกจ้างแต่ละประเภท ประกอบกับความรู้สึกของสังคมที่มีต่อพฤติการณ์ดังกล่าว รวมทั้งจะต้องนำแนวทางการกำหนดโทษที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของส่วนราชการนั้น ๆ มาพิจารณาประกอบกันด้วย

**การลงโทษทางวินัย ต้องเหมาะสมกับพฤติการณ์
การกระทำผิด !!**

ข้าราชการ รวมถึงลูกจ้างของส่วนราชการ ต้องระมัดระวัง
ความประพฤติของตน ทั้งในการปฏิบัติ “หน้าที่ราชการ” และ
“เรื่องส่วนตัว” โดยไม่กระทำการใดที่ลุ่มเสี่ยงทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์
ของตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
อันนำไปสู่การถูกลงโทษได้

สำหรับโทษที่จะลงได้สำหรับการกระทำความผิดวินัย
อย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็คือ **ปลดออกและไล่ออก** ส่วนโทษที่จะลงได้ในการ
กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็คือ **ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน
และลดเงินเดือน** ส่วนลูกจ้างประจำของส่วนราชการ คือ ระเบียบ
กระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗
โดยข้อ ๕๒ กำหนดว่าลูกจ้างประจำผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกได้ตามความร้ายแรง
แห่งกรณี ... ทั้งนี้ การพิจารณาพฤติการณ์การกระทำความผิดกับ
ระดับโทษนั้นจะต้องมีความเป็นธรรมและเหมาะสมกันด้วย โดยจะ
พิจารณาตามข้อเท็จจริงรวมถึงพฤติการณ์ของการกระทำความผิด
ที่เกิดขึ้นเป็นกรณี ๆ ไปครับ ....

คดีปกครองนี้เป็นกรณีที่ลูกจ้างประจำของกรมชลประทาน
ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีฐานร่วมกันเล่นการพนันไฮโลว์
เอาทรัพย์สินกันโดยผิดกฎหมาย และศาลมีคำพิพากษาลงโทษปรับ
ต่อมา ผู้บังคับบัญชาได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

และมีคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ เนื่องจากเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงซึ่งถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยข้อ ๕๒

ประเด็นที่น่าสนใจในคดีนี้ก็คือ พฤติการณ์การกระทำของ ลูกจ้างดังกล่าว ถือเป็นกรกระทำ ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ ? และการลงโทษปลดออกจากราชการเหมาะสมกับการทำความผิดดังกล่าวหรือไม่ ?

ข้อเท็จจริงในคดีนี้มีว่า ... ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นลูกจ้างประจำของกรมชลประทาน โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ทำหน้าที่ในตำแหน่งรักษาอาคาร ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ทำหน้าที่ในตำแหน่งคนงาน ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ร่วมเล่นการพนันไฮโลว์กับผู้เล่นอื่นรวมจำนวน ๑๑ คน ในวันหยุดโดยใช้สถานที่ราชการ และถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวดำเนินคดีโดยผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ให้การรับสารภาพ และศาลแขวงมีคำพิพากษาลงโทษปรับคนละ ๑,๐๐๐ บาท

ต่อมา อธิบดีกรมชลประทานได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีทั้งสามออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่ถูกยกอุทธรณ์ จึงได้ยื่นฟ้องอธิบดีกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีทั้งสามออกจากราชการ และมีมติที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีทั้งสามที่เป็นเพียงลูกจ้างประจำ **ไม่ได้มีหน้าที่ในการกวดขันการกระทำผิดกฎหมาย** โดยมีหน้าที่เกี่ยวกับ

การดูแลอาคารของหน่วยงาน ไม่ได้มีหน้าที่ติดต่อบริการประชาชนโดยตรง และในการกระทำผิดไม่ได้เป็นเจ้าของ เจ้าของหรือเล่นการพนันเป็นอาชญา และความผิดดังกล่าวได้กระทำนอกเวลาราชการมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ

ประกอบกับเมื่อพิจารณาแนวทางการลงโทษกรณีการกระทำ ความผิดลักษณะดังกล่าว ซึ่ง ก.พ. ในฐานะเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมแนวทางการลงโทษที่ปรับ บทความผิดและกำหนดระดับโทษได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกรณีการเล่น การพนันนั้นมีการลงโทษตัดเงินเดือนและลงโทษลดเงินเดือน การลงโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงต้องคำนึงถึงระดับโทษที่ส่วนราชการอื่น ลงโทษด้วย สำหรับแนวทางการลงโทษตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ซึ่งถือเป็นเพียงคำแนะนำให้ส่วนราชการนำไป ประกอบการพิจารณา และหาได้หมายความว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความ ผิดฐานเล่นการพนันแล้วจะต้องเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงทุกกรณี

ดังนั้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงยังไม่อาจถือได้ว่า กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามข้อ ๔๖ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่เป็นความผิดวินัยฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็น ผู้ประพฤติชั่วตามข้อ ๔๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบฉบับเดียวกัน ซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งการ กระทำความผิดได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสาม มีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและลงโทษปลดออกจากราชการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย มติที่ยกอุทธรณ์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นกัน

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยวางแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษทางวินัย โดยจะต้องกำหนดโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์การกระทำความผิด โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการหรือลูกจ้างแต่ละประเภท ประกอบกับความรู้สึกของสังคมที่มีต่อพฤติการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ จะต้องนำแนวทางการกำหนดโทษที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของส่วนราชการนั้น ๆ มาพิจารณาประกอบกันด้วยเพื่อให้การใช้ดุลพินิจลงโทษเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ...

(ผู้ที่สนใจสามารถอ่านรายละเอียดของคดีได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๔๒/๒๕๕๙ และประกาศตีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ รวมทั้งสืบค้นบทความเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยยุทธศาสตร์จากคดีปกครอง)

เรื่องที่ ๒๒

ช่วยเจรจาไกล่เกลี่ยค่าเสียหายโดยไม่ลงบันทึกประจำวัน ...
ได้หรือไม่ !

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๕๖/๒๕๕๔

พฤติการณ์การกระทำ

๕ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจท่องเที่ยวเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างนักท่องเที่ยวกับบริษัทเจ้าของกิจการที่ไม่สามารถพานักท่องเที่ยวขึ้นเรือได้ทันตามเวลา โดยมีการเจรจาให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งติดธุระไม่ได้ร่วมเจรจาด้วย

๕ เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้ลงบันทึกประจำวันเพราะเห็นว่าเป็นการช่วยเหลือประชาชนในคดีแพ่ง อันเป็นการดำเนินการส่วนตัว

การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๕ แม้ข้อพิพาทเกี่ยวกับคดีแพ่งจะไม่มีอยู่ในอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ซึ่งในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์สามารถช่วยเหลือประชาชนในการระงับข้อพิพาททางแพ่งได้ โดยต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเข้าใจผิดหรือความเคลงใจในการดำเนินการ จึงต้องลงบันทึกประจำวันเพื่อบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติในแต่ละวัน การไม่ได้ลงบันทึกการดำเนินการในรายงานประจำวันดังกล่าว ถือเป็นกรไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ อันเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

**ช่วยเจรจาไกล่เกลี่ยค่าเสียหายโดยไม่ลงบันทึกประจำวัน ...
ได้หรือไม่ !**

คงไม่มีใครปฏิเสธว่า “ตำรวจไทยเป็นที่พึ่งของประชาชน” ในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันหรือปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องการจับโจรผู้ร้าย การป้องกันเหตุเภทภัย หรือแม้แต่การอำนวยความสะดวกด้านการจราจร แต่สำหรับเรื่อง หรือคดีในทางแพ่งนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ตำรวจไว้ **ตำรวจไทยในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์จะสามารถ ช่วยเหลือประชาชนในการระงับข้อพิพาททางแพ่งได้ ! หรือไม่ได้ !**

คดีปกครองนี้เป็นเรื่องที่ศาลปกครองได้วินิจฉัยถึงอำนาจ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ได้เข้าช่วยเหลือประชาชน โดยการ เจรจาไกล่เกลี่ยในเรื่องค่าเสียหายและรับเงินจำนวนดังกล่าวไว้แทน ผู้เสียหายอันเป็นข้อพิพาททางแพ่งโดยที่ไม่ได้มีการลงบันทึก ประจำวัน และต่อมาได้ถูกลงโทษทางวินัยฐานละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่

ข้อเท็จจริงมีว่า นาย ล. นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษได้ร้องเรียน ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจท่องเที่ยวว่า ไม่ได้รับความเป็นธรรม จากบริษัท ช. เนื่องจากไม่สามารถพาตนเดินทางไปขึ้นเรือได้ทันเวลา ที่นัดหมาย เป็นเหตุให้ถูกริบเงินมัดจำ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อมา นาง ศ. เจ้าของบริษัทได้เดินทางมาที่สถานีตำรวจท่องเที่ยวเพื่อตกลง ค่าเสียหาย แต่นาย ล. ดิดูระจึงไม่ได้รพบ **ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่ง สารวัตรสถานีตำรวจท่องเที่ยวจึงได้ช่วยเจรจาและได้ตกลงให้มีการจ่ายค่าเสียหายกันเป็นจำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท**

แต่ในการเจรจาตกลงกันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่ได้บันทึกการปฏิบัติหน้าที่ลงในรายงานประจำวัน นาง ศ. จึงเข้าใจว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับผลประโยชน์เอง และได้นำเรื่องไปร้องเรียนต่อผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ว่าถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกรับผลประโยชน์ อันเป็นผลให้มีการแอบบันทึกภาพเหตุการณ์การรับมอบเงินที่นาง ศ. ได้มอบให้กับผู้ฟ้องคดี และได้มีการเผยแพร่ภาพดังกล่าวออกอากาศในเวลาต่อมา

คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาพิเคราะห์ทางวินัย โดยกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวมีความเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีรับเงินดังกล่าวจากนาง ศ. แล้วไม่ได้ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานให้เป็นไปตามที่ระเบียบกำหนด ถือได้ว่าเป็นการละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือทำให้เสียระเบียบแบบแผนของตำรวจ ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๗๘ (๑) และ (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้บัญชาการ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง) ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาพิเคราะห์ทางวินัยมีความเห็นสอดคล้อง จึงสั่งลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีเป็นระยะเวลา ๑๕ วัน

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำที่เกิดขึ้นเป็นการดำเนินการโดยส่วนตัวไม่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ราชการแต่อย่างใด และเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องในทางแพ่งไม่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่และไม่ใช่งานที่ต้องปฏิบัติ จึงไม่ต้องลงบันทึกประจำวัน อีกทั้งทางราชการมิได้รับความเสียหายหากแต่เป็นตัวผู้ฟ้องคดีเองที่ได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่ง

กรณีดังกล่าวนี้จะถือเป็นเรื่องทางแพ่งที่จะต้องลงบันทึกประจำวันหรือไม่? และการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ลงบันทึกประจำวันถือเป็นการละเลยการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ข้อพิพาทเกี่ยวกับคดีแพ่งจะไม่ได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์สามารถช่วยเหลือประชาชนในการระงับข้อพิพาททางแพ่งได้ โดยไม่ขัดต่อระเบียบฯ ดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือด้วยความโปร่งใสและมีหลักฐานตรวจสอบได้เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเข้าใจผิดหรือความเคลงใจในการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี แต่การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ลงบันทึกการดำเนินการในรายงานประจำวัน ถือเป็นการละเว้นการปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๒ และประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๒๓ ซึ่งกำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจต้องบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตำรวจและงานที่ตำรวจได้ปฏิบัติในรายงานประจำวันไว้เป็นหลักฐานเพื่อทราบว่ามีเหตุการณ์อย่างใดเกิดขึ้น และเจ้าพนักงานตำรวจได้จัดการไปอย่างไร

เมื่อการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเป็นการช่วยเหลือประชาชนในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ที่สถานีตำรวจท้องที่ที่มีระเบียบแบบแผนกำหนดให้ต้องบันทึกในรายงานประจำวัน การที่ผู้ฟ้องคดีละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการลงบันทึกประจำวันจนทำให้เกิดการเข้าใจผิดในทำนองว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นตำรวจเรียกรับผลประโยชน์ทำให้เกิด

ความเสียหายแก่ชื่อเสียงแก่ทางราชการหรือทำให้เสียระเบียบแบบแผนของตำรวจ จึงเป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑๕ วัน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบและสมควรแก่เหตุแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๕๖/๒๕๕๔)

คดีนี้ถือเป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า การทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์นั้น ไม่ใช่แต่เพียงการป้องกันหรือปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญานั้น หากเป็นข้อพิพาทในทางแพ่งดังเช่นคดีนี้ แม้ตำรวจจะไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงแต่เมื่อประชาชนมาร้องทุกข์ขอความช่วยเหลือตำรวจก็สามารถเข้าช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกได้เท่าที่ไม่ขัดต่อระเบียบแบบแผนหรืออำนาจหน้าที่ของตำรวจ และเพื่อเป็นการแสดงเจตนาโดยสุจริตก็จำเป็นต้องมีการลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานให้ขึ้นไปตามกฎหมายระเบียบที่ทางราชการตำรวจได้กำหนดไว้ ดังนั้น การลงบันทึกประจำวันในการระงับข้อพิพาททางแพ่งหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ถือเป็นหน้าที่ที่ตำรวจต้องปฏิบัติ

ที่ปรึกษา

นายอดิโชค	ผลดี	เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
นางสมฤดี	ธัญญศิริ	รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

คณะทำงาน

นายปิยะศาสตร์	ไขว้พันธุ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการ
นางสาวปรานี	สุขศรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการคดีปกครอง รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษา สำนักงานศาลปกครอง
นางสาวธัญธร	ปังประเสริฐ	พนักงานคดีปกครองชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการ และวารสาร
นางณัฐ์เนตร	เศวตอริยพงษ์	เจ้าหน้าที่ศาลปกครองชำนาญการพิเศษ
นายเยี่ยม	อรุณทัยวิวัฒน์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวจารุณี	กิจตระกูล	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นายนิรัญ	อินดร	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวนิตา	บุญรัตน์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวจิตาภา	มุสิกธนเสณธ์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวสุชาดา	ศรีเกลี้ยง	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายวัฒนา	ขวัญสุด	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวชฎารัตน์	ทองรุต	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวดวงแก้ว	เกิดจันทร์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน ผู้พิมพ์
นางสาวอรณิษา	โถมวัฒนา	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน ผู้ออกแบบปก

จัดทำโดย

สำนักวิจัยและวิชาการ

สำนักงานศาลปกครอง

๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๕๑ ๑๑๑๑

โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๕๕

www.admincourt.go.th